

Upravištevno: Ljubljana, Pucinijska
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelci: Ljubljana, Pucinijska
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Podružnica Nove mesto: Ljubljanska
cesta št. 42
Izdati pri post. škat. shodno: Ljubljana
št. 17.749

IZJAVNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izšla vsak dan razen ponedeljka
Narodna mala mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Attività esplorativa a sud di Mechili

Nuovi successi dell'aviazione germanica nelle azioni contro l'isola di Malta e nel Mediterraneo Centrale

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 13 febbraio 1942-XX il seguente bollettino di guerra n. 622:

Ad oriente a sud di Mechili azioni locali di nostri reparti esplorativi.

Lungo la via Balbia e nei pressi di Bardia concentramenti avversari sono stati attaccati da formazioni aeree con favorevoli risultati: alcune autocisterne e numerosi automezzi sono bruciati.

In combattimenti svoltisi nel cielo di Malta e nel Mediterraneo Centrale l'aviazione inglese ha perduto tre apparecchi ad opera di quella germanica che ha pure efficacemente battuto altri obiettivi di importanza bellica; un deposito di carburanti, centrato presso La Valletta con bombe di grosso calibro, è esploso.

Un'incursione su Tripoli ha danneggiato qualche fabbricato civile; tra la popolazione indigena si contano sette feriti.

Velluti nemici hanno lanciato, nelle due ultime notti, bombe e spezzoni nel dintorni di Catania senza causare danni di sorta.

Izvidniško delovanje južno Mekilija

Novi uspehi nemškega letalstva v akcijah proti otoku Malta in v srednjem Sredozemlju

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je javil 13. februarja naslednje 622. vojno poročilo:

Na vzhodu, južno od Mekilija, krajevne akcije naših izvidniških oddelkov.

Vzdolž ceste Balbia in v bližini Bardije so letalski oddelki z zadovoljivimi uspehi napadli sovražna zbirališča. Zažganih je bilo nekaj avtomobilskih cistern in večje število avtomobilov.

V bitkah nad Malto in nad srednjim Sredozemljem je angleško letalstvo izgubilo 3

letala, ki so jih sestrelili nemška letala, ki so obenem uspešno bombardirala druge važne vojne cilje. V bližini La Valette je bilo z bombami velikega kalibra zadeto skladišče goriva, ki je eksplodiralo.

Sovražni letalski napad na Tripolis je povzročil škodo na nekaterih civilnih stavbah; med domačim prebivalstvom je bilo 7 ranjenih.

Sovražna letala so v zadnjih dveh nočeh metala bombe in zažigalne listke v okolici Katanje, ne da bi povzročila kako škodo

Pomorska bitka v Rokavskem prelivu

En angleški rušilec potopljen, drugi močno poškodovan — 43 angleških letal uničenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 13. febr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na vzhodu je nadaljeval nasprotnik svoje napade na mnogih krajih fronte in je utrpel pri tem mnoge hude krvave izgube. Na doneski fronti je napredoval naš napad kljub trdovratnemu odporu sovražnika.

V vodah vzhodno od Krima so poškodovala letala z bombami veliko pomorsko ladjo.

Dne 12. februarja je prišlo v operacijah nemških pomorskih sil v Rokavskem prelivu, kakor tudi v zapadnih vodah Severnega morja do spopada z angleškimi silami.

Naš oddelek pod vodstvom viceadmirala Zillaxa, ki je obstajal iz bojnih ladij »Scharnhorst«, »Gneisenau« in krizarke »Prinz Eugen«, je po dosedanjih vesteh potopil 1 angleški rušilec, nadaljnega pa s izstrelki zažgal. Napadajoči močni oddelki angleškega letalstva so bili odbiti s hudimi izgubami. Samo 1 nemški torpedni čoln je bil z bombo lahko poškodovan, 1 stražni čoln pa potopljen, potem ko je eno izmed napadajočih letal sestrelil.

Operacije naših pomorskih sil so podpirali močni oddelki letalstva pod vrhovnim poveljstvom maršala Sperrleja. Izgube sovražnega letalstva znašajo po dosedanjih poročilih 43 letal, izmed katerih so jih večino sestrelili nemški lovci, ostala pa protiletalsko topništvo pomorskih sil in letalsko orožje. V teku hudih letalskih spopadov smo izgubili 7 lastnih letal.

Tesnejše sodelovanje Portugalske in Španije

Sestanek portugalskega min. predsednika Salazarja z generalom Francom in španskim zunanjim ministrom Senerjem

Sevilla, 13. febr. s. Portugalski min. predsednik Salazar in španski zunanji minister Serrano Suner sta prispela večerj v Seviljo. Skupno s Salazarjem so se pripeleli načelniki protokolov portugalske vlade, zasebni tajnik Salazarja, dva polkovnika portugalske vojske, na drugi strani pa načelnik diplomatskega kabineta španskega zunanjega ministra in dva tajnika. Obenem je prisel v Seviljo tudi portugalski poslanik v Madridu Poreira. Malo pozneje se je z avtomobilom pripeljal iz Madrida general Franco, ki sta ga spremljala njegova žena in hči. V drugem avtomobilu sta prišla načelnika civilnega vojaškega kabineta generala Franca Munoz in Moscardo.

Sevilla, 13. febr. s. Razgovori, ki sta jih imela večerj general Franco in predsednik portugalske vlade Salazar v Alcazarju so trajali 4 ure in pol. Zaključili so se smoti ob 19. Salazar se danes vrne v Lizbono.

Madrid, 13. febr. s. Razgovori generala Franca, portugalskega min. predsednika Salazarja in španskega zunanjega ministra Serrana Sunerja so glavni predmet pozornosti vse španske javnosti in tiska. Vsi listi so mnenja, da ima sestanek v Sevilji izreden politični pomen. V Sevilji je prišlo do prvega stika med odgovornimi državniški Pirenejskega polotoka. Na tem sestanku se bodo nedvomno razčistili in ojačili odnosi med obema sosednjima državama General Millan Astray je postal predsednik Carmona posebno brzojavko, v kateri govori o bratstvu obeh narodov. Ta brzojavka pride na mnemu španskih političnih krogov naših, v kake usodni atmosferi so se razgovori v Sevilji odvijali. Sorodnost obeh narodov in posebej še podobnost problemov, ki jih morata rešiti Španija in Por-

tugalska, dajejo tisku povod za napovedi, da se bo na Pirenejskem polotoku uveljavila politika novega reda, za katero se tako uspešno bore sile trojnega pakta.

Obisk guvernerja Mozambiqua v Južni Afriki

Lizbona, 13. febr. d. Portugalsko ministrstvo za kolonije javlja, da je generalni guverner portugalske kolonije Mozambique v Afriki Bettencourt, pretekli teden zopet obiskal člane vlade južnoafriške unije. Portugalski guverner je bil sprejet z vsemu častmi. Po pozdravnem nagovoru je predsednik južnoafriške vlade general Smuts izrazil željo, da bi se v bodoče še bolj poglabljeno prijateljstvo med Portugalsko in južnoafriško unijo.

Smrt vodje nacionalističnega pokreta na Malti

Rim, 13. febr. s. Na Malto je umrl večerj v starosti 54 let Hugo Mifsud, eden izmed voditeljev maltskega nacionalističnega pokreta, ki ga je ustanovil Fortunat Mizzi v obrambo italijanske in italijanske narodnosti prebivalstva na tem otoku. Že leta 1919 je postal tajnik nacionalne skupščine. Bil je poslanec La Vallette. Minister za industrijo in trgovino v prvi maltski vladi in v letih 1924 do 1932 predsednik maltske vlade. L. 1932 je bil na čelu posebne maltske parlamentarne delegacije v Londonu kjer je zastopal italijanske pravice. Skupno z Mizzijem je nadaljeval borbo, tudi po l. 1933, ko je bil maltski parlament razpuščen.

SERIRAJTE V „JUTRU“!

Poslednje čiščenje v Singapuru

Angleške čete se upirajo le še na osamljenih točkah, v glavnem pa so poulični boji v Singapuru že končani

Tokio, 13. febr. d. Po zadnjih informacijah, ki so dospele s singapurskega otoka, so bili že večerj dejansko zaključeni poulični boji za posest singapurske mesta. Mesto je v vseh svojih glavnih delih očisto poslednjih britanskih čet. Trgovska luka v jugovzhodnem mestnem delu je prav tako trdno v japonski posesti. Le ponekod se še upirajo posamezni osamljeni britanski oddelki. Število ujetnikov neprestano narašča in ga še ni mogoče pregledati. Tudi pretežni del singapurskega otoka je že očisto poslednjih britanskih obrambnih oddelkov. Posamezne po otoku razdeljene trdnjave, v katerih se je sovražnik najtrdovratneje upiral, so po večini že v japonski posesti. Sovražnikovi obrambni oddelki se drže samo še na nekaterih utrjenih točkah, predvsem okrog singapurske vojne luke in ob posameznih letališčih. Na teh točkah, ki pa so od japonskih čet docela obkoljene, sovražnik še skuša nadaljevat nekorištni odpor.

Na merodajnem mestu v Tokiju pripominjajo, da je bila bitka za Singapur dejansko odločena v trenutku, ko so japonski oddelki v odločnem napadu zavzeli višino Bukit Timah, ki obkrožuje singapursko mesto. Zavzete te višine je mogoče primerjati s goro kot 203, ki je obkroževala v rusko-japonski vojni rusko luko Port Artur in katere zavzete po japonskih četah je tedaj odločilo padec Port Arturja.

Bangkok, 13. febr. s. O bitki za griča Bukit Timah in Bukit Panijang so se zvečele nekatere nadaljnje podrobnosti. Borba je bila izredno ostra in so Japonci pokazali podobno junaštvo kakor pred 37 leti v borbi za Port Artur. Angleški, avstralski in indijski oddelki so bili naravnost pregaženi. Borba je potekla s tako naglico, da so Angleži prepustili Japoncem velike množine avtomobilov in orožja ter niso utegnili pognati v zrak ne mostov, ne cest.

Zadnja faza bojev na Malajskem polotoku

Tokio, 13. febr. s. Agencija Domei podaja pregled japonskih operacij na Singapurskem polotoku. Borba za Singapur pomeni zaključno fazo japonskega pohoda po Malajskem polotoku. Japonsko vojaštvo je v tej borbi nastopilo v tropičnih uniformah. Bitka se je razvnela na nož in Japonci so morali pognati branitelje iz mnogih hiš. Japonske sile so vdrle od severozapada v sredo dopoldne v mesto. Prišli so takoj prodirati proti luki, da bi preprečili, da bi se branitelji z ladjami umaknili iz otoka. Angleške sile se še upirajo na raznih točkah otoka. Pri tem se oprajo na posamezne trdnjave. Posebno hude borbe se razvijajo okrog rezervuarjev vode sredi otoka. Japonsko topništvo neprestano obstreljuje trdnjave otoka in nekatere so že tako razdejane, da se topovi z njih nič več ne oglašajo.

V vsakem primeru je to poslednja faza malajskega pohoda in tega se Angleži in Američani v polni meri zavedajo. Agencija Domei opozarja na vznemirjenost, ki jo kažejo Angleži in severni Američani sprbo položaja v Singapuru. Celotno Reuterjev urad je bil večerj prisiljen priznati, da že 24 ur ni nobene vesti z otoka. Vse očitno kaže, da se bo britanski umik pri Dunkerquerju iz leta 1939, sedaj ponovil v Singapuru. Japonska letala neprestano napadajo neposredna zaledja angleških sil ter tako silno otežujejo umik z otoka. Dostoj je bilo napadenih že 25 trgovskih in vojnih ladij, 10 je bilo hudo poškodovanih.

Beg angleških ladij iz singapurske luke

Tokio, 13. febr. (Domei). Po poročilih, ki so v četrtek dospele s singapurskega otoka, je v zadnjem trenutku skušalo 25 britanskih bojnih in trgovskih ladij, natovorjenih s četami in vsakovrstnim vojniškim materialom zbežati iz singapurske luke. Japonska izvidniška letala ki so opazila sovražnikovo namero, so obvestila o tem eskadre japonskih bombnikov in strmočevalnih letal. Ki so takoj napadla sovražnikovo brotadje. Več ur so japonski bombniki neprestano bombardirali britanske ladje. Ugotovljeno je bilo, da je bilo z bombami poškodovanih najmanj 10 sovražnikovih ladij. Mnogo jih je pričelo goreti. Bombe, ki so v bližini ladij padle v morje, so poškodovale tudi še večje število drugih ladij tako, da so morale prekiniti vožnjo.

Po drugih poročilih, ki so s singapurskega otoka dospele v Tokio, je japonsko letalstvo tudi sicer v poslednjih borbah izredno učinkovito podpiralo operacije japonskih čet na kopnem. Zelo močne eskadre japonskega letalstva so bile neprestano v akciji in so z bombami naletčnega kalibra obiskale sovražnikove obrambne postojanke ter na ta način japonski pehoti utirale pot za napade. Na ta način je bilo japonski pehoti olajšano naglo prodiranje proti singapurskemu mestu, ki se je nato tudi dejansko razvijalo z največjo brzino. Japonski bombniki, ki so z bombami naletčnega kalibra rušili sovražnikove utrjene naprave na singapurskem otoku, so svojo delavnost osredotočili prav posebno na Fort Pasir Panjang, ki leži na jugozahodnem delu otoka in ki je izredno močno utrjen. Nadležno so japonski bombniki izvedli vrsto učinkovitih napadov tudi na utrjeni otok Blakang, ki leži južno od Singapura. Z uspešnimi bombnimi zadetki je bilo sovražnikovo topništvo na tem otoku izločeno iz borbe.

Japonska premoč tudi v Birmi

Sanghaj, 13. febr. d. Iz Batavije javljajo, da povzroča vojaški položaj v Birmi največjo zaskrbljenost v tamkajšnjih odgovornih vojaških krogih ki posevčajo razvoju japonskih vojaških operacij na birmanski fronti največjo pozornost. Zasedaj se britanska obramba še zmerom drži ob reki Salween, toda premoč japonskih čet postaja od dneva do dneva bolj očitna in britanske čete imajo čim dalje manjše možnosti za razvijanje svojih obrambnih operacij. Britanskim četam v Birmi preostaja samo dve možnosti, ali podaljšati do sedanjost fronto ob reki Salween v severni smeri, s čimer pa bi se ta črta v globino znatno oslabil, ali pa polzkušati direktni odpor proti operacijam, ki jih japonske čete vodijo s severne smeri proti boku britanskih obrambnih sil. Po zadnjih poročilih z birmanske fronte je treba računati, da se bodo britanske čete morale pred japonskim pritiskom zopet umakniti dalje proti zapadu. S tem pa se bo nujno še bolj poslabšal položaj Ranguna, kakor tudi položaj na vsem južnem delu birmanske ceste, ki ji bo z vsakim nadaljnjim odstopom britanskih čet proti zapadu grozila povečana nevarnost, da v celoti ali vsaj v posameznih odsekih v najkrajšem času pade v japonsko oblast. Tak razvoj položaja pa bi pomenil prekinitev birmanske ceste, ki predstavlja poslednjo oskrbovalno pot za čungkiške čete, obenem pa bi se s tem povečala nevarnost nadaljnjih japonskih vojaških operacij v smeri proti Indiji.

Razširilo se se vesti, da bi v primeru padca Ranguna, služila za izhodiščno luko, po kateri naj bi se oskrboval Čungking, luka Chittagong v severnem delu Bengalkega zaliva, toda en sam pogled na zemljevid zadostuje tudi za merodajne kroge v Bataviji, da bi bilo skrajno težavno vzpostaviti primerne zveze med to luko ter Mandalayem in birmansko cesto. Zaradi tega so v batavijskih krogih prepričani, da nobena izmed teh variant ne more rešiti obupnega položaja britanskih sil v Birmi, ako ne pridejo na ta del pacifičnega vojnega prizorišča potrebna vojaška ojačenja.

Angleški napad na siamsko oporišče

Bangkok, 13. febr. d. O britanskem letalskem napadu na neko siamsko oporišče 10. februarja je bilo večerj v Bangkoku objavljeno naslednje uradno poročilo:

10. februarja so se pojavila štiri sovražna letala nad mestom Chientingmai v severnem Siamu. Metala so bombe in s strojnimi napadli tržni prostor, kjer ni vojaških objektov. Nekaj ljudi na trgu je postalo žrtev sovražnega napada.

Beg domačinov iz Batavije

Sanghaj, 13. febr. d. Iz Batavije javljajo, da se po prvem japonskem letalskem napadu na prestolnico Nizozemske Vzhodne Indije v ponedeljek mnogi domačini prebivalci niso več vrnili v mesto, zaradi česar je zastalo delo, pri katerem so bili zaposleni. To je povzročilo že pravi problem, ker je posebno zastalo delo v batavijski luki. Nizozemsko-Indijska vlada čisto ni ukrenila še ničesar, da bi privabila ubego domače prebivalstvo nazaj v Batavijo.

Japonci zavzeli nov filipinski otok

Buenos Aires, 13. febr. u. Iz Washingtona poročajo, da so japonske sile zavzele otok Masbate sredi Filipinskega otočja. (Piccolo)

Velike posledice padca Singapura

Tokio, 13. febr. d. Senzacionalna vest o prodoru japonskih čet v singapursko mesto je prišla v japonsko prestolnico za obletnično ustanovitve japonskega cesarstva in kar je zelo značilno, prav na dan, ki ga je japonska ljudska vera že več mesecev v naprej označevala za odločilnega v tej vojni. Poslednja britanska trdnjava v Aziji se je zrušila, ko je Japonska slavila obletnico priletka moči svojega lastnega imperija. Ta značilna sočasnost je v japonski javno-

sti še posebno okrepila vero v japonski uspeh v sedanji vojni in v nepremagljivost cesarskih japonskih sil.

V Tokiju je sedaj glavno vprašanje, kakšne bodo posledice padca Singapura. Politični opazovalci napovedujejo kot eno najtežjih posledic, da bo Japonska, ako bi v bodoče nanesla potreba, lahko obrnila svojo pozornost proti severu. Že od pričetka vojaških operacij je japonski narodni instinkt slutil direktno nevarnost prej s severa kakor pa z juga. Ta vtis je postal zmerom močnejši, čim bolj so se vrstile japonske zmage na jugu. Japonska se je vedno zavedala, da mora biti stalno pripravljena na nevarnosti, ki ji prete od njenih neposrednih sosedov. S padcem Singapura je v tej zaskrbljenosti prišlo do pomirjenja, ker se Japonska sedaj zaveda, da razpolaga za bodoče z vsemi potrebnimi silami, s katerimi si lahko zajamči popolno varnost iz omenjene smeri. Kot nadaljnje posledice padca Singapura navajajo v merodajnih japonskih krogih zajamčen uspeh pri zavzevanju Nizozemske vzhodne Indije, okupaciji Birme, možnost vstaje v Indiji, strnitev japonskih čet s silami držav osi preko Suez in končno izolacijo Avstralijske in Nove Zelandije.

Japonska je danes lahko v polni meri prepričana, da bo med tistimi državami, ki bodo dobile sedanjo vojno, lahko pa se ponosno tudi pohvali, da je Veliki Britaniji zadala v Aziji smrtno udarce, kakršnih ni dobila niti v Evropi.

K vsemu temu je treba ugotoviti, da navdušenje japonskega prebivalstva ni zraslo prek meje in razumnosti, ker se javnost v polni meri zaveda, da je treba računati tudi z možnostjo reakcij, na katere mora biti Japonska vedno pripravljena, da jim bo lahko kos. Japonska javnost je vedno poslušala avrila svojih voditeljev, da mora biti država pripravljena tudi na možne sovražnikove protinapade, pri katerih mora pokazati isto udarnost in vzdržljivost kakor pri napadih s svoje strani.

Zamenjava japonskih diplomatov

Tokio, 13. febr. d. Na seji japonske reprezentančne zbornice je smoti namestnik japonskega zunanjega ministra Niši izjavil, da je japonska vlada predlagala državam, s katerimi so se prekinili diplomatski odnosi, da naj se razen diplomatov izmenjajo tudi gotove civilne osebe v avraških državah. Pri tem je Niši naglasil, da še vedno obstajajo razne težkoče, zastaj pa transportna vprašanja, ki so na poti skorajšnjemu povratku japonskih diplomatskih predstavnikov v domovino.

Sestanek avstralskega parlamenta

Sanghaj, 13. febr. d. Iz Canberre javljajo, da je avstralski min. predsednik Curtin po razgovoru z vodjo opozicije Faddenom izjavil, da bo glele na resnost položaja na Pacifiku avstralski parlament sklican na ponovno zasedanje 28. februarja. Zasedanje bo bržkone trajalo dva dni. Curtin bo pred parlamentom podal poročilo o vojaškem položaju.

Boji ob Jangceju

Sanghaj, 13. febr. s. Japonske oblasti so izjavile, da je prišlo v mesecu januarju ob spodnjem Jangceju ponovno do hudih borb med japonskimi silami in sovražnimi oddelki, ki so šteli okrog 70.000 mož. Skupno je bilo januarja 317 spopadov, nad 3.000 Kitajcev je bilo ubitih, na 1 tisoč pa ujetih. Nad 400 Kitajcev se je predalo japonskim silam.

Francija zahteva odškodnino za „Normandije“

Buenos Aires, 13. febr. s. Zaradi požara na parniku »Normandije« je vlada v Vichyju podala ameriški vladi zahtevo po odškodnini. Transatlantska ladja, ki si jo je viala v Washingtonu prisojila, bi morala biti v kratkem preurejena v nosilko letal. Glede požara, ki je ladjo močno poškodoval in je prevrnil, se je vlada v Vichyju postavila na stališče, da bi morale Zedinjene države že sedaj »zplačati« družbi v Havru, ki je lastnica ladje, polno odškodnino.

Vpliv japonskih zmag na vojno v Evropi

Razočarani nad angleškimi porazi računajo sedaj v Moskvi le še s pomočjo Čangkajška

Berlin, 13. febr. Nevtrinali opazovalci v Moskvi poročajo, da so moskovski politični krogi nepričakovano spremenili svoje stališče in v opustili ironijo in sarkazme v presoji poslednjega razvoja vojaškega položaja v vzhodni Aziji. V svojih izjavah so postali lakonični in so izjave čisto splošnega značaja. Splošen je vtis da se za vedno železnega zakona medsebojne odvisnosti dogodkov v Aziji in Evropi. Prav zaradi tega so se jih lotile velike skrbi glede vprašanja, kaj se lahko v nekaj tednih zgodi. Jasnno je, da skušajo glede na pričakovani razvoj podobnih dogodkov kakor so se v zadnjem času razvili pred vrati Indije, najti pravočasno odgovor in opravičilo. Kakor so to napravili Angličani. Omenjeni opazovalci poročajo, da v pristojnih krogih v Kremli ošestativno govorijo o bližnjem obisku Čangkajška. Nič ni čudnega če bi Kitajski postala glavna rezerva človeškega materiala. Splošno je tudi na razpolago ljudi, ki so vojaško izveščali in psihološko pripravili. Nazadnje neostane le Kitajski naloga da brani ogromni kontinent, ki bi se ga Japonci radi polastili. Treba je le da dajo zavezniški Kitajcem na razpolago črtoje in municijo. Važno je, da se japonsko prodiranje neke ustavi in da se v kritičnem trenutku ne razširi na vzhodno Sibirijo. Nujno je potrebno, da se Sovjetska zveza ne znajde med dvema ognjema. Seveda upajo, da bo že pojav nekakšnih čunčinskih divizij na mongolskih mehih lahko preprečil to nevarnost, v ostalem pa bi lahko prav te divizije pozneje služile za obrambo Azije iz uralske smeri.

Zanimiva je značilna obremenitev na bleda načelnika sovjetskega informacijskega urada L. Zozovskega, ki jo je dal tovarštem v Londonu in Washingtonu. Nemčija namreč naj bi na vse zadnje ne bila preveč zadovoljna z izrednimi zmagami Japoncev na južno-zahodnem Pacifiku. Če bi Japoncem uspelo realizirati vse svoje namene in porušiti središče angleškega imperija na področju med Indijo in Avstralijo, bi Nemcem ne preostalo ničesar in bi se nekadašnje znanišči pred nasprotnikom, ki bi bil zanje presličen. To pobudo je propagandna na drugi strani Rokavskega preliva in Oceana takoj prevzela, posebno za to, ker je z njo lahko oslabil

glenko izgubo Singapura. Tako so v Londonu prišli do tega, da Nemci zavajajo svojim japonskim zaveznikom njihov uspeh, ker so dokazali, da imajo boljše vojske, boljše letalce in najboljše mornarje na svetu. Če se bodo potemtakem stvari v Evropi zanje ugodneje razvile bo to predvsem zasluga japonskih oboroženih sil. (Piccolo.)

Rooseveltova tolažba

Berlin, 13. febr. Diplomatski sodnik Sheriovin listov beleži, da je bil predsednik Roosevelt takoj po padcu Singapura prisiljen, brzokone zaradi tega, ker je Churchill zmanjšal besede, dati novinarjem nekaj izjav, ki pa so bile prav nasprotno, kar so še malo prej izjavljali zastopniki ameriške propagande. Če bi osne sile ne vezale velikih zavezniških oboroženih sil v Evropi in Aziji ter na morju okrog nju, bi Japonci ne dosegli svojih uspešnih zmag. Roosevelt je dal tudi pobudo za novo propagandno geslo, ki bo nedvomno glavni predmet prihodnjih Churchillovih izjav. Dejal je, da se je treba sicer umakniti in vzdržati pri obrambi tako, da bi sovražnik zmerom bolj oslabil, kakor bi bilo mogoče preiti v protinapad. Tudi v Moskvi so misli takoj povezeli in jo priključili po svoje. »Pravda« namreč v svojem komentarju o zadnjem optimističnem članku Kainina naglašajo, da bodo Sovjeti, kakor je predsednik Sovjetske zveze dejal, še nadalje ohranili iniciativno in sicer tudi tedaj, ko bodo Nemci prešli v protinapad. Razlagati si je to mogoče le na ta način, da se hočejo v Kremli že sedaj opravičiti zaradi morebitnega novega defenzivnega umika velikega obsega. Se pomembnejša pa je s tega vidka resnica, ki jo je včeraj objavilo sovjetsko vrhovno poveljstvo. V objavi pravi, da je bilo ob priključitvi zimske ofenzive zavezništva 80 mest in 4.000 vasi. Če se multiplikirajo posamezni adendi in napravijo vsote, pomeni to, da sovjetsko vrhovno poveljstvo priznava, da se je zimska ofenziva v bistvu že zaključila in da sovjetsko poveljstvo priznava, da se je pripravila, kakor je to pred kratkim Hitler dejal, nova partija, ki se bo pričela spomladi. (Piccolo.)

Prošnje za osebne izkaznice

Za prošnje za osebne izkaznice je zadnji dan nedelja 15. t. m., seveda za one, ki morajo imeti izkaznice, torej za moške od 15. do 50. leta. Ker pa nekateri ne morejo zbrati potrebnih listin za dokaz istovetnosti, zlasti pa ne morejo vsi pripraviti predpisanih treh fotografij, naj oni, ki listin ali fotografij še ne imajo, do nedelje, ta zadnji dan vlože samo prošnje, nato pa prihodnji teden posebej prinese še fotografije in potrebne listine.

Nasprotno lahko tudi zmagovita Anglija le malo dobrega pričakuje od boljševikov, bodisi v Evropi, na Bliznjem vzhodu ali v skandinavskih vodah in Sredozemlju, bodisi v zunanji ali notranji politiki. Gospod Eden se je pred kratkim nekoliko razočaran vrnil iz Moskve, saj je govoril tudi o »težavah«, za Stafforda Crippsa pa ni nobenih težav, ako bi se le dokopal do oblasti. Edina njegova osebna težava je morda v njegovem brezmejnem samoljublju. On ne bi hotel postati le minister za oskrbo, temveč bi želel dobiti vso oblast v Angliji v svoje roke, k čemu naj bi mu pomagala Stalin in radikalizem v Veliki Britaniji. Kakšna sprememba za staro Anglijo, kakšna sprememba za stara stena lorda Parmoura, ki je bil sicer v bistvu zelo dober jurist in dober mož meščanskega reda, ki je pa po svojem človeškem mišljenju stremel po tem, da bi nekoč prešel v družbo angleških gentlemenov. Sprašuje pa med posledice gospoda Churchilla, da mora tega počasi se razvijajočega rivala pobijati z lastnim orojem, namreč s prijateljstvom do boljševikov, kajti angleški narod je sedaj navdušen za Stalina. Churchill sovraži Nemčijo, ki jo je že pred sedmimi leti, ko je bila še šibka, smatral za tako močno in nevarno, da je smatral vojno proti njej za nujno potrebno. Na ljubo svojemu uspehu je Churchill počel vsega sposoben, vendar pa je vprašanje, ali na dnu svojega aristokratskega in kapitalističnega srca dejansko drži z onimi, ki pravijo ne le, temveč tudi mislijo, da bi bila boljševiška Evropa v vsakem primeru boljše kakor narodno-socialistična.

Bruno Brehm o Rusiji

Po budimpeštanskem oficijoznem glasilu »Pester Lloyd« posnemamo, da je pred dnevi predaval v madžarski prestolnici v okviru madžarsko-nemškega društva nemški pisatelj Bruno Brehm o svojih vtisih o Rusiji. Njegova izjava je zbudila pozornost predvsem zaradi tega, ker se je udeležil obeh vojn proti Rusiji, zadnje svetovne in sedanje.

V začetku svojih izjav je predaval najprej o budimpeštanskem glasilu, s katerim je šel l. 1914 v vojno proti Rusom in ki je rusko pokrajino samo preklinjal. Nasprotno s tem svojim majorjem pa je Bruno Brehm čutil samo hrepenenje po ruski zemlji in je kmalu pozabil na obupne ruske ceste in vse druge neprijetnosti. Nato je Bruno Brehm primerjal kakor je rekel, vitezkega nasprotnika iz 1914-1918 s sedanjim nasprotnikom, ki je brez človeškega čuta, toda po njegovem mnenju ne gre niti za ljudi niti za ljudi, ki so, temveč samo za neskončno širno deželo, ki privlači vse slehernega Nemca in katere preoblikovanje bi bilo največje delo v bodočnosti človeštva.

Bruno Brehm je nato podal nekaj slik o svojih doživljajih v vojni l. 1914, ko je bil ranjen in ujet in je imel priložnost, da se je pogledal v čitanje največjih ruskih pisateljev. Ze tedaj je v tezi Razkolnikov, da je inteligenten človek upravičen tudi do umora, da si preskrbi denar, je videl napoved Dostojevskega o nastopajoči revoluciji, zlasti pa točno oznako tako zvanega »šigaleizma«, ki bi ga bilo mogoče označiti tudi stalinizem in ki se izraža v fanatični veri ruske inteligence v prihajajočo revolucijo. Bruno Brehm se je lahko na lastne oči prepričal, da boljševiška revolucija ni nastala v ruskih kočah, temveč je bila sistematsko pripravljena in sicer v v glavnem po idejnih vplivih od zunaj. Lenin, Trockij in Stalin so v bistvu hoteli eno in isto. Naši vojaki, je dejal predavatelj, so morali razgrtati skrivnostno zaveso, ki je pokrivala Rusijo, da smo lahko na lastne oči ugledali, kaj preti Evropi. Duše ljudi so zanele peč, ki je ustvarila vojni stroj, naperjen proti Nemčiji in vsej Evropi. Revolucija, kakor jo hočejo Rusi, ne bi bila nikdar svetovna revolucija, temveč samo ruska revolucija. Vsa Hitlerjeva prizadevanja, da bi združil Evropo proti tej nevarnosti, pa je onemogočila angleška politika jamstev. Kolikšno trpljenje bi bilo svetu prihranjeno, ako bi se bila Evropa pravočasno zavedala nevarnosti, ki ji je pretela od vzhoda. Dovolj je, ako se spomnimo, kaj se je zgodilo v Španiji in kaj še prej na Madžarskem. Svoja izjava je Bruno Brehm tako zaključil: V širni ruski zemlji so s cvetjem okrašen grobovi naših vojakov, ti junaki so bili vsajani kot seme nove bodočnosti v ruska tla. Sedaj je samo ena izbira, ali bo Evropa zapadla boljševizmu ali pa bo Rusija postala evropska.

Korsu — finko zavetišče

Poročevalec milanskega lista »Popolo d'Italia« objavlja s finskega bojišča zanimive podrobnosti o naporih Fincev za zgraditev primernih zavetišč na bojišču. Finci so ta težavni problem rešili s svojo iznajdljivostjo in ustvarili tako zvani »Korsu«, svoje originalno zavetišče. Korsu je vojni izraz in ga ni mogoče prevesti v noben jezik. Pomeni pa nekaj podobnega kakor gnezdo, zavetišče ali jarek. Njegovo bistvo je les, ki ga znajo Finci mojstrsko obdelavati. Zgraditev takšnega zavetišča pa ni lahka stvar. Vojaki ga grade najmanj dva do tri dni in sicer tako, da najprej izkopljejo nekaj metrov globoko jamo, ki jo oblože na vse strani z debeli položnimi v treh vrstah. Takšno gnezdo ima dejansko eno samo steno. Ono navzven, na katero nanosijo debelo plast snega. Gnezdo ima dvojna vrata, v njegovi notranjosti pa vse skromne udobnosti za vojaka, od postelje, miz in stolov do nekaterih manjših predmetov. Korsu pa ima končno še to posebnost da je v njem poskrbljeno tudi za toploto. Po velikostih gnezda naletimo v njem včasih tudi na dve do tri posebne sobice, katerih ena navadno služi tudi za umivalnico. Finski vojaki zastrjujejo, da se v svojem »korsu« počutijo kakor doma...

Ohnovite naročnino!

Gospodarstvo

Italijansko-turški kompenzacijski sporazum

Kakor smo že kratko poročali, je bil nedavno sklenjen med Italijo in Turčijo kompenzacijski sporazum, na podlagi katerega bo prišla zopet v tek blagovna izmenjava med obema državama. Predvsem je interesirana Turčija na tem, da dobi določene industrijske izdelke iz Italije in da obnovi svoj izvoz v Italijo. Gre predvsem za izvoz r.b. Poleg Grčije je bila prej Italija najvažnejši odjemalec za turški izvoz rib. Zastoj v trgovini z Italijo in Grčijo je prav zaradi tega povzročil nekako krizo v turškem ribarstvu. Sicer bo obnova izvoza v Italijo v prejšnjem obsegu zaradi prometnih ovir težavnejša, predvideni pa so ukrepi, da se v celoti zajamči predvsem izmenjava blaga na podlagi kompenzacijskega sporazuma v skupnem okviru 3 milijonov turških funtov.

Za izvoz rib (svežih in soljenih) v Italijo je predvidena vsota 1.5 milijona turških funtov. Italija bo dobavila turški lekarniške proizvode, žarnice, klobuke kakor tudi filme in cigaretni papir. Poleg kompenzacijskih dobav je predvidena dodatna dobava turških rib v Italijo za 250.000 turških funtov, in sicer izključno za poravnavo turškega klirniškega dolga v Italiji. Se pred podpisom tega sporazuma je prispela prva italijanska ladja iz Trasta v Carigrad s tovorom blaga. Izmenjava blaga na kompenzacijski podlagi je s tem prišla že v tek.

Razvoj bolgarskih financ in valute

V zadnjem letu je v zvezi s povečanjem državnega področja in z vojnimi dogodki nastopila znatna sprememba v bolgarskem gospodarskem življenju, zlasti v pogledu javnih financ. Rastoče potrebe države so se pokazale v občutnem povečanju državnega proračuna. Vsi državni izdatki so znašali v letu 1938 9.35 milijarde levov, naslednje leto 10.17 milijarde, in v letu 1940 11.75 milijarde levov; v lanskem letu pa so znašali vsi izdatki že do konca avgusta 13.16 milijarde levov, to je za 5.8 milijarde levov ali za 78% več nego v istem razdobju prejšnjega leta. Pretečni del povečanja izdatkov se nanasa na izredne izdatke za kritje vojnih stroškov in mobilizacije. Država je pri bolgarski Narodni banki doslej najela za 7 milijard levov posojil. V glavnem pa je bilo financiranje izrednih izdatkov izvršeno z najetjem prisilnega notranjega posojila. To 5% posojilo je lani prineslo državi blagajni 3.5 milijarde levov. Država pa je tudi povišala davke in je uvedla predvsem davke na vojne dobičke.

Navzlic tem ukrepom je precej narasel tudi obtok bankovcev, pri čemer pa je upoštevati, da se je država povečala za eno tretjino, in da so bili lani izdani novi bankovci za zamenjavo lejev, dinarjev in drhem. Celotni denarni obtok (bankovci in kovanci) je znašal v letu 1939 samo 4.8 milijarde levov, lani v septembru pa 14.8 milijarde levov. Vzporedno so se tudi devizne rezerve povečale od 2 na 10 milijard levov (predvsem klirniška dobroimetja). Hranilne vloge so znašale lani v septembru 19.3 milijarde levov, nasproti 16.8 milijarde levov v septembru prejšnjega leta.

Bolgarska vlada si v zadnjem času zelo prizadeva ustaliiti nivo cen. V ta namen je izdala dalekošne ukrepe. V interesu stabilnosti je bilo prepovedano preko gotove mere ustvarjati si osebne zaloge blaga. Uvedena je bila stroga kontrola nabave blaga. Od srede leta 1939 je indeks cen v trgovini na debelo narasel od lanskega avgusta za 49.6%, indeks cen v trgovini na drobno za 56.8% in indeks cen življenjskih stroškov za 32.3%.

Nemški optanti

V »Službenem listu« z dne 7. januarja je objavljen 79. seznam oseb, ki so zaprosile za preselitev v Nemčijo (v oklepajih starost in rojstni kraj):

Iz Kočevja: Kodrin Mihael (41, Retajn), Katarina roj. Knapitsch (38, Sv. Kristof), Stanislav (17), Mihael (16); Koss Franc (39, Pitomača), Roza roj. Leser (36, Gotenica); Jonke Norbert (19, Kočevje); Mehenheim: Hutter Anton (31, Trst); Pugled: Hermann Alojzij (51, Kočevje).

Iz Ljubljane: Maydel Ignacij (22, Anapa); Begunje: Trocha Alojzij (34, Inlauh), Justina roj. Kokoschinec (32, Kočevska Reka), Regna (8).

Iz Dvora: Niš: Wisnecy Ludovik (61, Linz), Ana roj. Glasser (59, Leitaberg), Franc (30, Donja Lostra), Viljemina roj. Demmel (27, Veliki Bečkerek), Edvard (2), Rudolf (1).

Iz Mozija: Celovec: Luscher (23, Skrilj); Kitzbühel: Thaler Alojzij (31, Mozelj), Elizabeta roj. Verderber (35, Mozelj), Jožefa (18), Franc (17), Edita (13), Marja (11). — Srednja Dobrava: Majetiš Franc (28, Kočevje). — Algau: Simitsch Peter (67, Zaderc), Franciška roj. Meierle. — München: Malchin Alojzij (27, Zajčje polje); Tramposch roj. Gasparitsch Marija (54, Cerni potok), Ernest (11, Zajčje polje). — Leutkirch: Simitsch Janec (30, Zaderc). — Berndorf: Zurl Anton (34, Zajčje polje).

Iz Kočevja okolice: München: Stine Karel (24, Slovenska vas), Frida roj. Zwieck (21, Mahovnik). — Gradec: Pogorelec Zofija (22, Koblarji). — Dunaj: Stimpele por. Kresse Marija (75, Onek). — Salzburg: Jonke Henrik (65, Zell), Berta roj. Junginger (54, Salzburg). — Frommen: Kren Elza (20, Rajn). — Kleinkirchheim: Hutter Ervin (21, Miaka). — Maribor: Bradatsch Erna (23, Dolga vas); Golle Rudolf (34, Salka vas), Ana roj. Bradatsch (29, Dolga vas), Ingeborg (2, Maribor).

Iz Crmošnjice: München: Matzelle Henrik (27, Novi tabori); Juran Janec (28, Novi tabori). — Aubing: Hribar Rudolf (33, Radoba), Veronika roj. Mrwtisch (22, Podgrad). — Gradec: Stangl Jožef (30, Dornoberg), Angela roj. Matzelle (30, Frata), Alfred (30, Avrelja). — Aubing: Schmuck Andrej (30, Drandol), Franc (33, Drandol). — Starenberg: Mausser Franc (29, Drandol); Patschauer Ferdinand (28, Krapferlj). — Heideberg: Matzelle Roza (26, Sredgora).

Iz Kočevske Reke: Beljak: Mititsch Albin (44), Ivana roj. Filippip.

Iz Starega loga: Bistrica ob Dravi: Fink Ernest (30), Berta roj. Eisen-

zopf (41, Stari log). — Konstanz: Sigmund Franc (26, Polom).

Iz Koprivnika: Horn: Perz Franc (36, Gorenja Nemška loka), Pavla roj. Schneller (35), Zofija (18).

Sv. Križ — Velika Loka: Moravče: Erhatitsch (43, Moravče), Terezija (14), Milan (11).

Dolenja vas: München: Micheliš Anton (38, Grčarice).

Upniki navedenih oseb morajo do 22. t. m. prijaviti svoje terjatve Pobotnemu uradu za dolgove in terjatve, Ljubljana, Stari trg.

Gospodarske vesti

— Borba proti kugi čebel v Nemčiji. V Nemčiji bodo letos ustanovili številne postaje za kontrolo čebel s posebnim ozirom na kužno bolezen čebel nazvano »nosemaka«. Vsaki kontrolni postaji bo dodeljenih okrog 1000 čebelarjev, preiskave pa bodo vršili centralno. Zaradi te kužne bolezni, ki povzroča v črevesju čebel neke vrste grižo, je bilo lani v Nemčiji uničenih 800.000 rojev čebel. Nadaljnji milijon rojev pa je bil občutno oslabilen, kar se je pokazalo pri znatno manjšem donosu medu. Škoda, ki jo je povzročila bolezen lani v Nemčiji se ceni na več milijonov mark. Bolezen je lani razsajala tudi v drugih srednjeevropskih državah.

— Iz združnega registra. Pri Gostilniški kreditni zadrugi v Ljubljani so bili izbrani članj upravnega odbora Franc Juvančič, Ivan Zaletelj in Josip Igrčnik. Vpisani pa so bili Franc Kramar, gostilničar v Ljubljani, dr. Franc Roš, odvetnik v Ljubljani in Ivan Zumer, hotelir v Cerknici. — Vpisana je bila Čevljarska nabavna in produktivna zadruga z o. j. v Slični (izdelovanje čevljev v skupnih delavnicah, skupna nabava surovin, orodja in potrebščin; poslovni delež 200 lir; vsak združnik s prometom preko 10.000 lir mora vpisati še po en delež za vsakeh nadaljnjih 10.000 lir prometa).

— Iz trgovskega registra. Vpisana je tvrdka Kastelic P., trgovina s papirjem na debelo (imetnik Peter Kastelic, trgovec v Ljubljani).

— Prisilno pridelovanje oljarje na Madžarskem. Madžarska vlada je izdala uredbu, po kateri morajo kmetovalci, ki posejajo več nego 20 oralov koruze, pridelovati v določenem razmerju tudi sončno seme. Kdor ima več kakor 50 oralov zemlje, mora 5% površine posejati s sončnicami ali z drugimi oljnatimi rastlinami. Veleposelstva, ki imajo preko 500 oralov orne zemlje, morajo vrhu tega posejati 2% z ricinusom. Nadalje določa uredba, da morajo kmetje, ki so lani pridelovali lan in konopljo, posejati z lanom in konopljo vsaj enako količino, kakor v prejšnjem letu.

— V španskem gospodarstvu se postopno celijo rane državljanske vojne. S precejšnjo zakasnitvijo je španska carsinska uprava objavila podatke o zunanji trgovini v letu 1940. V tem letu je znašal izvoz 394 milijonov zlatih petek, uvoz pa 620 milijonov, tako da je bila trgovinska bilanca pasivna za 226 milijonov zlatih petek. Španija je imela že pred državljansko vojno pasivno trgovinsko bilanco in je znašal uvozni preseček na leto okrog 200 milijonov zlatih petek, seveda pri večjem obsegu zunanje trgovine. V strukturi zunanje trgovine se opažajo v primeri z leti pred državljansko vojno znatne spremembe. Kmetijska produkcija Španije se v letu 1940. še ni docela opomogla od državljanske vojne. Zato je bila Španija navezana na večji uvoz živil, ki je l. 1940 predstavljala 40% vsega uvoza (pred državljansko vojno 16%). Od celotnega izvoza je odpadlo sicer 57% na agrarne proizvode, toda celotna vrednost izvoza agrarnih proizvodov je bila manjša, kakor vrednost uvoza živil. To pa je v glavnem pripisati znatnemu uvozu pšenice. Pšenični pridelek je znašal v letu 1940. le 20 milijonov stotov, to je polovica normalnega pridelka pred državljansko vojno. Ker se je lani pridelalek dvignil na 30 milijonov stotov, je situacija sedaj bistveno ugodnejša. Glavni predmeti španskega izvoza so bili lani olivno olje in pomaranče. Olivnega olja je šel znaten del v Zedinjene države. Izvoz pomaranč pa je razmeroma manjši, ker je otežkočen pomorski izvoz. Važni izvozni proizvodi so tudi vino in spirituoze. Izvoz železne rude iz Španije in španskega Maroka, se za leto 1940. ceni na 4.5 na 5 milijonov ton, kar pa je le dobra polovica izvoza pred vojno. Izvoz rude ovirajo prav tako prevozne težkoče.

Maršal Kvaternik v Rimu

Rim, 13. febr. u. Danes prispe v Rim maršal Kvaternik, vrhovni poveljnik hrvaških oboroženih sil. Njegov obisk bo uradnega značaja. Z maršalom Kvaternikom potuje večje število vojaških osebnosti. (Piccolo)

Zagreb, 13. febr. s. Poglavin je včeraj odklical maršala Kvaternika z vojaškim redom železnega trstila 1. razreda.

Quisling v Berlinu

Berlin, 13. febr. u. Včeraj popoldne je prispel v Berlin norveški min. predsednik Quisling. Na postaji ga je sprejel minister Lammer s večjim spremstvom. Častna četa narodno-socialističnih napadalnih oddelkov mu je izkazala vojaške časti. Quisling se bo mudil v Berlinu več dni. (Piccolo)

Smrt japonskega poslanika v Parizu

Vichy, 13. febr. s. Japonsko veleposlanstvo v Vichyju je objavilo, da je včeraj v Parizu nenadno umrl veleposlanik Sato-macu Kato. Zadel ga je srčna kap.

Huda železniška nesreča v Angliji

Lizbona, 13. febr. s. V Bridgtonu v Derbyshireju se je pripetila v noči na četrtek huda železniška nesreča. Vlak z oddelkom angleške vojske je iz doslej še neznanih vzrokov skočil s tira, čim je odbrl s postaje Bridgton. Več vagonov se je prevrnilo na sosedne tle, nekaj pa se jih je dvignilo pokoncu. 10 ljudi je bilo ubitih, 42 pa ranjenih. Večina ranjenecv se bori s smrtjo.

Osvajalec Malajskega polotoka

Vrhovni poveljnik japonskih oboroženih sil, ki so operirale na Malajskem polotoku in sedaj tudi pri Singapuru, je general J. A. Mašita Tomojuki, ki je v Italiji znan, ker je v maju l. 1941. obiskal Rim na čelu japonske vojaške misije.

General J. Mašita je zelo znan in hraber japonski oficir, ki pripada generalnemu štabu japonske cesarske vojske. Rojen je bil v pokrajini Koci l. 1885. Preden je prevzel vrhovno poveljstvo japonskih čet na Malajskem polotoku, je bil generalni inspektor japonskih letalskih sil. Obiskal je oficirsko šolo v Tokiju, kjer je postal l. 1907. podporočnik. Med svetovno vojno je bil v Evropi kot vojaški opazovalec in je imel že tedaj priložnost, da je obiskal Italijo. Po vojni se je vrnil na Japonsko, kjer je bil dodeljen vojnemu ministrstvu, a kmalu nato je bil zaradi svojih izrednih sposobnosti poklican v japonski generalni štab.

L. 1927. se je vrnil v Evropo in sicer kot vojaški ataše na Madžarsko, kjer je ostal do l. 1931. Kot turist je tedaj ponovno obiskal Italijo, ki ga je prevzela zaradi fascističnih sprememb na vseh področjih. Tedaj je J. Mašita od blizu spoznal fašizem in njegovo veliko tvorno moč. Ko se je vrnil l. 1931. v domovino, je bil povišan v polkovnika in je prevzel poveljstvo nekega pehotnega polka. Nato je bil povišan v vojnno ministrstvo in je bil povzpet v generala. L. 1936. je najprej postal poveljnik brigade, a že naslednje leto je prevzel poveljstvo večje enice. Ob izbruhu sovražnosti s Kitajsko je odšel takoj na bojno področje, kjer se je izkazal kot spreten in hraber poveljnik, ki je mnogo pripomogel k uspehom japonskih oboroženih sil.

Po svojem obisku v Italiji maja lanskega leta je o svojih vtisih izjavil sledeče. »Obisk v Italiji mi je nudil konkreten vpogled v ogromne napore, ki jih je Italija pod Ducejevim vodstvom izvršila v svoji obnovi. Novi rimski imperij bo prav gotovo postal dejstvo, kajti Mussolinijev čin se opaja na slehernem področju socialnega in gospodarskega življenja Italije.

O socialnem značaju sedanje vojne

Genaro Pistoleze objavlja v listu »Regime Fascista« članek o socialnem značaju sedanje vojne, iz katerega posnemamo nekaj ugotovitev:

Socialni značaj sedanje vojne, ki jo veliese osti vodita proti Veliki Britaniji, izhaja predvsem iz njene totalitarnosti. V sedanjem konfliktu so namreč zajete vse energije in vsa pričakovanja, velika in mala, zgodovinska in sodobna narodov, ki se bore. Socialni značaj te vojne pa izhaja predvsem iz ciljev, ki jih zasledujeta velisil osi. Italijanski narod, ki se danes bori v Evropi in v Afriki, torej na strateških točkah svojega tako zvanega življenjskega prostora, ne želi uresničiti celo novega politično-vojaškega ravnesvaja, ki naj bi zagotovilo njegovo varnost in neodvisnost, temveč hoče obenem zboljšati svoje življenjske in delovne pogoje, skratka, svoje pogoje za obstanek in sredstva svoje naravne ekspanzije. Do včeraj so to njegovo nujnost, ki je temeljnega pomena, ker je človeška in neodpravičljiva, ovirale in zatirale plutokratske države. Pri razdelitvi kolonialnih ozemelj v Versaillesu so bili obdarovani oni, ki so že kaj imeli, med tem ko so ostali brez vsega oni, kakor Italija, ki je živel na nezadostnem prostoru. Versailleski mir je odvzel Nemčiji njeno prekomorsko življenje, ki si ga je bila s trdom ustvarila.

Jasno je, da se bo po odstranitvi tega položaja sprito zmagovitega zaleta armad osi začel socialni razvoj dvajsetega stoletja, ki bo napravil mogočen korak naprej. Bogastva zemlje bodo tedaj drugače in bolj pravično porazdeljena, med tem ko se bo do narodom, ki bodo tega potrebni, nudili novi viri dela. Delo bo nagrajeno. V narodni skupnosti bo ono pomenilo zboljšanje življenjskih pogojev širokih ljudskih slojev in njihovo udeležbo pri onih oblikah napredka, ki jih v preteklosti niso bili de-

ležni, skratka, sigurno bodočnost. Pogojni socialni program, ki sta ga začrtali velisil osi, se nakazuje obise, ki se bodo pokazali na tem področju, delo vsem, ki bodo brez njega, obenem pa pošteno plačilo, dostojna in higijenska hiša, sodeležba v višjem življenju in pri višji vzgoji.

Sovjetski načrti v Evropi

Budimpeštanski oficijozni organ »Pester Lloyd« poroča iz Berlina: Diplomatski sodruknik agencije T. P. piše:

Angleška agitacija si še vedno prizadeva, da bi izbrisala vtis, ki so ga na evropske države napravile Edenove koncesije Stalinu, ki obstoje v glavnem v prepusitvi evropske celine boljševizmu. Tako poroča, jo angleške radijske postaje v različnih jezikih, samo ne v angleškem in ruskem jeziku, da je gotovo, da Stalin ni postavil tako velikih zahtev, kakor so se bali zlasti v Turčiji in v ostalih srednjeevropskih državah in državah jugovzhodne Evrope, temveč se hoče zadovoljiti samo z balističnimi čizavami, Besarabijo in Finsko do meje izza moskovskega miru iz l. 1940. Pri razširjanju teh vesti se angleške radijske postaje sklicujejo v glavnem na članek ameriškega novinarja, ki je v izveščkih izšel tudi v švedskih listih.

Kako malo vere pa gre tem naknadnim zagotovilom, dokazuje med drugim tudi poslednji govor finskega državnega predsednika Rytija, ki je ugotovil obstoj boljševiškega imperijalizma ne le nasproti Finski, temveč nasproti vsej Evropi. In je opozoril tudi na Edenov pristanelek na te sovjetske načrte. Tudi iz tabora boljševiških zaveznikov prihajajo vedno znova dokazi o namerah, ki se uveljavljajo v koaliciji.

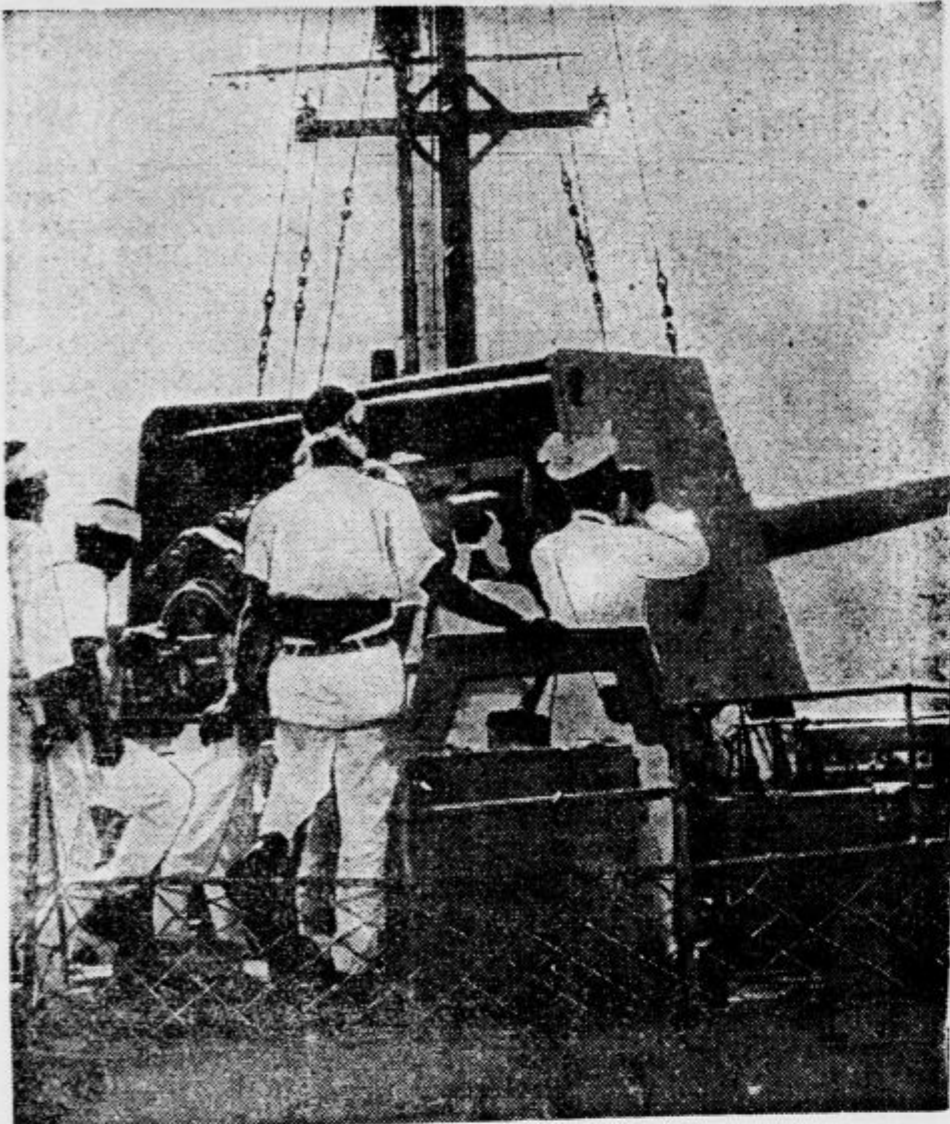
Sovjetska grozodejstva z nemškimi ujetniki

Nemška poročevalska agencija DNB je objavila pred dnevi naslednje poročilo:

V bližini malega kraja Ježev pri Šahovi so nemški vojaki pred nekaj dnevi pri prehodu skozi gozd našli pet nemških vojakov, ki so bili z nogami in rokami krepko zvezani na drevesa in so pri mrazu izpod 35 stop. pod ničlo zmrznili. Pri podrobnem pregledu je bilo mogoče ugotoviti, da so bili nemški vojaki pred njihovim neznanjem odvzeti vsi topli predmeti. Neki prebivalec kraja je pripovedoval, da je na lastne oči videl, kako so boljševiški vojaki nemške ujetnike nasilno odpeljali v gozd in jih po poti pretepali. Ko so jim odvzeli zimska oblačila, so zvezane vojske polili z mrzlo vodo, da so v kratkem času popolnoma zmrznili.

Kakor poroča agencija INB, so v vojaških krogih Berlina mnenja, da v Sovjets

Samuraji — izbrane čete Japoncev

Incrociatore giapponese ha aperto la lotta per aiutare gli attaccanti in terra — Japanska križarka je stopila v boj, da podpre napadalce na kopnem

Japonska je v dosedanjem poteku vojne že večkrat pokazala udarno moč svoje armade. Zdej, ko je padlo glavno oporišče demokracij na Daljnem vzhodu, Singapur, prihajajo še vedno podrobna poročila o zavzetju drugega najvažnejšega oporišča v Aziji, Hongkong. Pri obeh drznih akcijah so imeli levji delež zmage tako zvali samuraji. Japonska armada ima nekaj polkov, ki so v plavanju posebno dobro izveščani in ki jih imenujejo samuraji. Vojski teh edince imajo posebne plavalne vaje, ki jih gojijo še danes, prav tako kakor v preteklosti, samo v vojaške svrhe. Takšno plavanje utrudi telo proti različnim nevarnostim in težavam, ki jih prinašajo s seboj valovanje, močni tokovi, viharji, vrtinci ali vodne rastline ovirajo. Samuraji lahko nosijo bremena, se v vodi borijo in streljajo, ne da bi zmocili puško in municijo. Dva plavalec se zna z zvezanimi nogami in rokami premikati naprej. Japonski štáb je imel vso pravico, da se je na svoje izbrane plavalne čete popolnoma zanesel. Vojske sta vezbala olimpijca Koike in Ito, ki sta imela že na berlinski Olimpijadi velik uspeh.

Iz Kauluna so Japonci jasno videli pred seboj Hongkong. Toda ločila jih je 1000 m široka morska ožina, ki je bila vsa minirana. Japonska tajna služba je to že dolgo vedela. Sestel se je armadni štáb in pretresal predloge za najuspešnejšo izvedbo načrta za zavzetje otoka. Vsi so si bili edini v tem, da bodo brez večjih žrtve dosegli svoj namen le s kakih presenečenjem. V

tem se je nekdo domislil japonskih plavalnih čet. Njegov predlog je bil sprejet. Po končani seji armadnega štába v Kaulunu sta bila Koike in Ito obveščena o načrtu, ki naj prvič v sedanji vojni pokaže, kaj zmorejo samuraji. Molče sta se poklonila višjim, od katerih sta prejela povelje, potem pa se podala k svojim vojakom in jih poučila o težavnih nalogi, ki jim je naložena. Vse popoldne so smeli junaki, ki so bili izbrani za izvršitev povelja, spati ali na njim najljubši način mirno preživeti popoldne. Komaj se je spustila tema na obalo Južnega kitajskega morja, so se zbrali vojski, da od svojih poveljnikov prejmejo še zadnja navodila. Ker so bili le lahko napravljeni, so si z mastjo namazali telesa, da bi lahko čim dlje vztrajali v mrzli vodi. Vsakdo je imel pripravljeno posebno orodje in boben z več sto metri dolge električne žice. Nadaljnje količine žice so imeli pripravljene na posebnih majhnih splavih.

Takoj po nastopu popolne teme sta dala Koike in Ito svojim vojakom znamenje za pričetek napada. Čeprav je v trenutku bilo v vodi na stotine mož, ni bilo ničesar slišati, kajti samuraji morajo znati plavati in skakati v vodi popolnoma neslišno. O položaju angleških vodnih min je bil vsak posameznik natančno obveščen. Vojski so

plavali proti določenim ciljem, seveda vedno v mislih na to, da utegnejo naleteti še na mine, ki so bile kljub skrbnim pripravam morda spregledane. Kako hitro je plavalec prišel do mine, jo je ovil z električnim kablom in z njim v roki nadaljeval svojo pot.

Vojski se niso vračali nazaj v Kaulun na svoje izhodiščno mesto, ampak so plavali naprej na Hongkong. Samo po sebi razumljivo je, da so se izognili trdnjavi Viktoriji in drugim močno oboroženim krajev, ampak splavali na obalo, kjer so vedeli, da ni močno zastražena. Že po nekaj urah so se zbrali brez najmanjše izgube. Za njimi je prišel prav tako neslišno, kakor oni sami, majhen japonski brod, ki je imel le pičlo posadko, zato pa poseben električen aparat na krovu. Z aparatom so zvezali vse žice, s katerimi so prej ovili mine. Še enkrat so pregledali, če ni bila kakšna žica pozabljena, potem pa sta Koike in Ito, voditelja tega velikega podjetja, smehljajoč se premaknili dve ročki, kar je imelo za posledico, da so vse podvodne mine trenutno in z groznim pokom zletele v zrak, tvorč prekrasne vodomete.

V Hongkongu je vladala pri popolni zatemnitvi najgloblja nočna tišina. Eksplozija pa je bila tako močna, da je posadka trdnjave Viktorija mislila, da je bila trdnjava sama na najboljčijem mestu vržena v zrak. Britanci so izgubili položaj iz rok in so šele prepozno opazili, da je takoj po eksploziji zapustilo obalo pri Kaulunu na stotine japonskih čolnov in brodov in se odpravljalo proti Hongkongu. Že naslednje jutro je bilo navidezno nezavzetno oporišče na Daljnem vzhodu Hongkong v japonskih rokah. Ena največjih zmag v novejši Japonski zgodovini je bila dosežena.

Nel ricovero immediatamente davanti all'attacco — V zavetju tik pred napadom

Skrb za zdravje mladine in ubožcev

Lani je v vseh zdravstvenih zavodih Ljubljane iskalo pomoči nad 37.000 bolnikov

Ljubljana, 13. februarja. Pod nadzorstvom mestne šolske poliklinike, ki deluje v okviru mestnega fizikata, je 18 ljudskih šol s približno 5000 otroki. Lani je bilo zdravniško pregledanih 4586 otrok. Sistematskih pregledov je bilo 2338 (1300 dečkov in 1038 deklic), kontrolnih pa 2248 (1322 dečkov in 926 deklic). Šolska poliklinika je izvršila 1893 ordinacij, 2433 obsevanj z višinskim soncem in 141 drugih fizikalnih zdravljenj. Zdravniški pregledi so ugotovili naslednje glavne napake v zdravstvenem stanju nadzorovanih otrok (število v odstotkih): pomankljiva telesna čistoča 14,41, kožne bolezni 3,50, napake hrtenice 10,31, napake drža in okostja 14,40, motnje srca 3,08, razne pljučne bolezni 8,69, motnje živčevja 5,95, bolezni oči 1,19, motnje vida 9,59, bolezni ušesa in motnje sluha 0,13, bolezni nosa in ust 2,50, motnje pubertete 0,56, caries zob 35,63, povečane n-bnice in žreznice 13,63, motnje govora 0,27, povečane mezovalnice 10,59, povečane ščitne žleze 11,39, druge bolezni 15,98.

Obžalovanja je vreden vsakokratni odstotek pomankljive telesne čistoče. Napake v položaju hrtenice in ostalega okostja se stalno boljšajo, prav tako stanje zobovja in odstotek golšavosti. Motnje v živčnem sistemu pa so bile lani večje kakor običajno. Prav tako je bil ugotovljen velik odstotek

slabo prehranjene dece. Zato je organizacija dodatne prehrane v sedanjih izrednih časih še važnejša kakor sicer. Za zboljšanje osnovne oskrbe mladine in pa telesnovo-gigijensko društvo za ortopedsko telovadbo, šolske dečke je mestna občina pačala primeren znesek. — Kako važnost je zdravje šolske mladine za bodočnost naroda, je takoj prve točne po zasedbi Ljubljanske pokrajine pokazala tudi italijanska vlada, ki je poslala v Ljubljano svojo posebno omejeno in v zbirno orisano zdravstveno avtomobilsko pol vojsko dr. Duceja. Specialisti so več dni vrtili pregledne Ljubljanske osnovne šolske mladine, s katere zdravstvenim stanjem so bili v glavnem zadovoljni. Ob prvem stiku z našimi otroki so pokazali mnogo ljubezni in naklonjenosti, hkratu pa so dobili vpogled v organizacijo naše socialno zdravstvene zaštite šolske dece.

V ambulatoriju za neprimerno je lani iskalo zdravniške pomoči 1815 oseb — 762 moških in 1053 žensk. Vseh ordinacij je bilo 7206 na domu na je bilo izvršeno 1247 obiskov. Lena število je bilo izvršeno obsevanj z višinskim soncem zdravljenj s Soluxom ter galvanizacij in tonizacij. Zaradi dolgotrajne delazmožnosti v srčno pridobitve rednih in izrednih pomoči je bilo pregledanih 746 oseb. — Pregled ordinacij v ambu-

latoziju nam s številkami namorno kaže, katere bolezni so med siromašnim prebivalstvom Ljubljane najbolj razširjene: notranje bolezni 2390, kirurške bolezni 1136, tuberkuloza 716, kožne bolezni 274, spolne bolezni 142, bolezni oči 118 ter bolezni nosa. grla in ušesa 105.

Pri tej priliki naj podamo še pregled bolnikov, ki so lani v vseh 12 zdravstvenih zavodih našega mesta iskali zavetja in pomoči: obč. državna bolnica 28.316, bolnica za ženske bolezni 3282, bolnica za duševne bo-

lezni 1410, zavod za zaščito mater in deca 332, banovinski zavod za raziskovanje raka 720, mestno zavetišče za onemogelce 260, zdravilišče Leončič 590, Slajmerjev dom 1485, sanatorij Emona 176, zavetišče sv. Jožefa 304, nezgodna postaja OUZZ 135 in zavetišče Jožefinim 60 — skupno 37.070 bolnikov. Vsi ti zdravstveni zavodi imajo na razpolago 3130 postelj in v njih je zaposlenih 117 zdravnikov, 334 spster-redovnic, 13 diplomiranih zdravstvenih sester, 163 bolničarjev in 536 drugega osebja.

Volkovi na pragu dolenjskih vasi

Huda zima je močno prizadela našo divjad

Novo mesto, 12. februarja. V prostranih dolenjskih gozdovih radi ostre zime trpi zelo divjad, ki zaradi debele snežne odeje ne more priti do potrebne hrane. Po samotnih domačijah imajo dnevno v gosteh sicer tako plaho srnjad. Naše dobro gorjansko ljudstvo je pravilno razumelo veliko stisko naše divjačine in poklad dnevno pod kozolce saj najpotrebnejšo hrano. Stalna pojava srnjadi v bližini osamljenih gorskih bivališč pa je privedla posebno s kočevskega Roga v naše vasi tudi lačne volkove. V torkovih večernih urah sta prispela na neko osamljeno domačijo, oddaljeno komaj 400 m od znane vasi Smuke, kar dva volkova ki sta gonila pred seboj ljubko mlado srno. Vsa onemogla se je srna zatekla v bližnji kozolec, kjer sta jo pa kljub viklu in krjku domačinov volkova raztrgala in požrla in se je domačinom le težko posrečilo odgnati oba volkova od hiše zopet v gozd.

Poleg zime in zankarjev so pričeli sedaj še volkovi uničevati našo divjad in obstoja resna nevarnost, da bo to zimo občutno iz-

trebljena v dolenjskih gozdovih. Lastniki lovišč so pričeli sedaj nastavljati divjačini hrano, kar pa še ni dovoljno in je nujno potrebno, da tudi ostalo naše poletsko prebivalstvo s krmiljenjem pomaga naši divjadi prebiti to ostro zimo.

V še večji nevarnosti pa se nahajajo tudi naši krilati prijatelji, ki prav tako radi debele snežne odeje ne morejo priti do hrane in trpe največje pomanjkanje. Hud mraz in gladovanje dnevno uničujejo po Dolenjskem na stotine ptic in pri tem posebno trpe škornji, ščinkovci, drozgi in taščice, ki jih najdemo dnevno veliko število zmrazjenih. Nujno potrebno je, da se tudi na našem podeželju postavijo krmilne hišice, kjer bodo naši krilati prijatelji lahko vsak dan našli vsaj najpotrebnejšo hrano. Za to uslugo se bodo posebno našim kmetom zelo oddolžili z uničevanjem škodljivca mrčesa in rešili marsikateremu kmetovalcu njegov sadonosnik. Ne zapirajmo torej svojega srca in ne gledajmo ravnodušno na propast naših najboljših prijateljev, temveč jim takoj priskočimo na pomoč.

Hrvatski letalci na vzhodni fronti

Vojni dopisnik Rauchwetter je napisal že več člankov o različnih podvigih hrvatskih letalcev na vzhodni fronti. Enega od njih povzemamo tudi mi.

Hrvatski letalci so dobili nalogo, da opravijo oborožen izvidniški polet na oni strani sovražne črte. Čeprav je bila naloga z ozirom na slabo vreme težka, so se veselili in proslili, da jih pošljejo čim prej. Naši hrvatski tovariši namreč dobro vedo, da se vojna in frontna izkustva, kakor jih imajo njihovi nemški učitelji, najlažje pridobijo pri takih težkih nalogah.

Pravkar je radiotelegrafist javil, da so hrvatski letalci preleteli sovražno črto, ko so se začeli oblaki vse bolj spuščati; najprej od 1000 na 700 metrov, potem na 400 m in čez nekoliko minut niso bili višji kakor 50 metrov. Poveljnik posadke je moral ostati v višini, od koder je videl zemljo, če je hotel uspeti. Pilot je zaokrenil težko borbena letalo v nizki let proti zemlji, toda to ni mnogo pomagalo; vsak čas so se letalci izgubili v velikih belih snežnih oblakih, kjer se ne more ločiti s snegom pokrita zemlja od oblaka. S pripravljenimi odprtinami za bombe letalo popolnoma nisko nad zemljo v vzhodni smeri. Poveljnik je vedno pripravljen, da odvrže bombe, ker se lahko vsak trenutek zgodi, da se mu pred očmi pokaže primeren cilj, in tedaj je treba delati kar najhitreje. Vsi živi posadke letala so napeti in štirje pari oči mrzlično gledajo v belo-sivo oblako morje. Včasih se zgodi, da preleti letalo le nekaj centimetrov nad žlicami, drevjem, gozdovi ali s snegom pokritimi slamnatimi strehami, ki se kakor pošast pojavljajo pred letalom in ki jih je treba z veliko spretnostjo preskočiti. Zemlja na tleh se vidi le v glavnih obrih, kdaj pa kdaj pa je sploh ni videti. Naenkrat je pilot zaobrnil težko letalo skoro navpično s toliko silo, da se je v kabini vse prevrnilo. Opazil je namreč v zadnjem trenutku, da se ne nahaja v oblakih, ampak da se je spustil tako nisko nad s snegom pokrito polje, da so spodnji deli letala že zadrževali v sneg.

Poveljnik letala se javlja svoj komandi, da so doslej leteli že 45 minut v označeni smeri in da se mora vsak čas pokazati železniška proga proti Moskvi, ki je njihov cilj. Letalo se je spustilo spet niže, da bi posadka lahko razločila, kdaj in kako naj napade. V gostih oblakih se je steklo pilotskega sedišča zaledenelo, tako da skozen ni bilo možno več gledati. Zaradi tega je moral pilot odpreti majhno odprtino pred svojim obrazom. Tedaj pa je vdrl v kabino strahovito hladen zrak, ga ostil najprej po licih, potem pa nanolnil ves prostor, v katerem je bilo dotlej tako prijetno toplo. Tudi poveljnik letala je odprl okence na svojem opazovalnem mestu in gledal nepremično pred sebe.

50 minut potem, ko je letalo preletelo sovražno črto, se je končno pokazala pro-

ga, ki jo je posadka iskala. Poveljnik daje letalu novo smer in kmalu so leteli vzporedno s tračnicami. Jedva je pilot iztraval letalo, ko je opazil poveljnik na desni strani ob progi večje taborišče. V njem je vse vrvele rjavih postav in videlo se je, kako vojski grabijo za puške. Tedaj pa so že padale prve bombe v taborišče boljševoških vojakov. V prvem naletu se ni posrečilo odvrči vseh. Zato so letalo zaobrnil in še enkrat napadli. Zdej pa se je že oglašila protiletalska obramba in bele ter rdeče strelce so švigale okoli letala. Naenkrat je nekaj zazvenelo v stroju. Tudi poveljnik je čutil kakor da ga je nekaj udarilo, toda v tistem trenutku je videl že spet pod seboj samo barake in ni mislil na drugo, kakor na ročko, s katero je odvrnil še ostale bombe na cilj.

»Gremo domov«, je padlo povelje. Pilot se je ozrl na ploščo z instrumenti, kjer se je dogajalo nekaj čudnega. Dotok olja z desne strani ni funkcioniral, neka važna ročka je bila pomaknjena na stran, aparat za merjenje brzine pa je naenkrat kazal 700 km. Kroglja iz strojne puške je udarila v instrumente za upravljanje ter jih tako poškodovala, da niso bili več uporabljivi. Pilot zdaj ni imel več možnosti kontrolirati delovanje najvažnejših delov tega komplikiranega stroja, ki ga je moral upravljati. Vedel je samo, da mora slepo voziti domov in preleteti dolgo pot, ki vodi še skoro celo uro nad sovražnikovim ozemljem. Poveljnik je videl zaskrbljene oči posadke in je zlasti pilota hrabil s svojimi besedami. Tedaj pa je začutil hudo bolečino v kolenu. Opazno se je potipal in videl, da je rokavica krvava. Toda nič ni hotel govoriti o svoji rani, da posadka ne bi vedela, da ima ranjenega poveljnika.

Pot proti domu se je zdela nenavadno dolga. Vsako minuto je letalec morila strahna misel, da bi se kaj tako hudo ne pokvarilo, da stroj ne bi mogel več delovati. Že so se pripravili za primer, da bi morali za silo pristati. Hoteli so le še priti na področje svojih čet. Veliko časa je minilo preden je poveljnik dobil spet orientacijo. Oblaki so se po malem razporedili in letalo s slepo brez uporabe orientacijskih aparatov se je blizal koncu. Že so letalci preleteli sovražno črto in uspelo jim je celo, kar se je zdelo v začetku nemogoče, da so pristali na odhodnem letališču in da se jim ni nič zgodilo. Ko je pilot ustavil motorje, se je popolnoma izmučen naslonil na svojem sedelu in videlo se je, da je delal z naporom zadnjih moči. Preteklo je nekaj minut, da je prišel k sebi in šele nato je tudi poveljnik povedal, da je ranjen. Vztrajal je vse doslej in zatajeval rano toliko časa, dokler so njegovi tovariši potrebovali vse svoje živce in pažnjo samo za uspeh poleta.

Nov val mraza

V noči od četrta na petek se je vreme spet naglo spremenilo. V četrtek ponoči je bilo nebo jasno skoraj že pomladansko. Čez noč na je prišnil mraz. V zgodnjih jutrnjih urah je led na mestu megle. Živo srebro je padlo globoko pod ničlo. Toplomer v vremenski hišici v Zvezdi je kazal najnižjo temperaturo —16,6. V Rožni dolini je živo srebro zdrknilo na —19. V Trnovem na —21. Najhujiš mraz pa je bil na Barju, kjer je kazal toplomer spet —23°.

Vremenski preobrat je tembolj zanimiv, ker je v sredo in četrtek čez dan prevladovalo južno vreme. V sredo zgodaj zjutraj je sicer kazal toplomer v Trnovem —12° in v Zvezdi na —7,4. Toda čez dan se je živo srebro dvignilo na +0,4. Ponoči je sonce tako toplo sijalo, da je začel sneg naglo konneti. Raz strohe je zdaj na zdi zmel cel plaz. Jug je bil v četrtek še močnejši in je celo v zgodnjih urah bila najnižja temperatura samo —3,8 čez dan pa se je živo srebro dvignilo na +0,3. Ponoči je sonce še bolj ostrevalo kakor v sredo in sneg je še bolj konnet. Bil je pravi smolnast dan. Naši je spet nastopil mraz, vendar ima sonce že znatno moč in dan se je tudi toliko že podlažil, da ni pričakovati da bo novi val mraza trajal deli časa. Medla v zgodnjih urah je po drevi in nasadih brzojavnih žicah in omarah naredila precejšnje ivje. Delavci ki jih je navela mestna občina pridno odvažajo sneg. Posebno čiste travniške plove, da se promet razvija brez zamud. Ljubljana ima nov plug za oranje srega, last družba A. A. S. ki ga unovablja predvsem za ceste izven mesta. Vrežen je v močan traktor znamke Deutz Plug je zval čirke brazde po mnogih cestah naše pokrajine. Snežna odeja je še vedno debela 51 cm.

Preparativi per il volo sopra Singapur — Priprave za polet nad Singapur

Vzroki najhujših porazov

Ze mnogo se je pisalo, še več pa govorilo o vzrokih tako naglega francoskega poraza po nemških vojski. Naj pride do naših čitateljev še naslednji glas, ki ga povzemamo iz nekake hrvaškega dnevnika.

Pred vstopom Francije v sedanjo vojno, se je splošno govorilo, da je Francija sama po sebi tako velika in močna, da bo lahko odbila in zlomila silo velikega nemškega rajha. Saj je vsakdo imel v mislih deželo ki je razprostranjena in zelo bogata, razen tega pa je imela za sabo sijajno preteklost, polno vojaških vrlin, do pretrastičnosti nacionalno zaveden narod. Nihče ni mogel niti pomisliti na to, kar je vendar prišlo — na nenaden in popoln katastrofalen vojaški poraz Francije. Svet se je začudil in začel iskati temu vzroke. Danes je izven dvoma, da so bili glavni vzroki katastrofe v moralnem in socialno-demografskem vprašanju.

Francoski narod je v biološkem pogledu že zdavnaj začel kazati močne znake slabljenja, staranja in propadanja. Posamezniki so jasno videli, kam to vodi, ker so vedeli, da imajo porazi na bojnem polju čisto svoje vzroke daleč nazaj. Današnji prvi državljani Francije maršal Petain je že zgodaj zaslužil katastrofo. Sklepal je na to po žalostnem stanju, v katerega je zapadla Francija, ki je vse bolj prepredovala porode in se vdajala uživanju. Spoznanje nevarnosti pa je obšlo še mnoge druge. Ne-

kateri francoski časopis! so tik pred vojno leta 1939. pisali: »Mi smo rasa, ki izginja, in živimo v deželi, ki umira«. Vodilni ljudje si niso zakrivali oči pred resničnostjo »dežele starcev«. General Gamelin je na primer še pred vojno rekel, da se Francija mora pomladiti, ako hoče, da bo zavladoval v državi nov in podjetniški duh. Tudi glasni Reynaud je priznal, da sta se stvarjalni duh in pripravljenost na nevarnost močno oslabila, kar so znaki propadanja.

Težko je razumeti, da ostre sodbe in zlovesča prerokovanja samih Francozov niso imela nikakega odmeva v Franciji. Izgleda, da je bilo zlo že tako zakoreninjeno, da ljudje niso imeli več niti vere v boljše bodočnost. Človeku zastaja razum pri misli, kako je dežela z vsem narodom drevila v gotovo propast, a da se pri tem ni našel nihče, ki bi se odločno zavzel za prepoved. Francija se je očitno starala in izumirala, ker ni bilo mogoče najti načina, da bi se življenje Francozov zaokrenilo v pravilno smer. Edino, kar se je moglo storiti in je bilo v moči posameznikov, je bila zdravstvena skrb za mladino. Hoteli so rešiti vsaj to, kar so nehoti še imeli, a to je bila že itak maloštevilna deca. Na Francoskem je bil še leta 1898 presek rojenih v primerjavi s mrtvimi zelo majhen in sicer le 35.860, medtem ko je letga leta imela Nemčija 846.871 več rojstev kakor smrti. Nič boljše ni bilo v Franciji, niti pred začetkom sedanje vojne.

Ne smemo pozabiti, da je na neki veliki mednarodni hilemski razstavi bila podoba zlata kolonija za pretek, ki je služila izključno modernim strojem, da film žene ne bi zanesele. To je bilo v Franciji. Sredi Pariza si videl velike lepake, s katerimi je lahko vsakdo razbral, da za bore 5 frankov zve za sredstva, ki preprečujejo nosečnost. Ta knjizica pa je bila le eden izmed številnih drugih podobnih zvezkov. Ni čuda zato, da so bile rojstne knjige v nekatere obdobje prazne. Do nedavnega je v Parizu v veliki nakladi izhajal časopis »Regeneration« in služil izključno omejevanju porodov. Pokret pod imenom neomaltuzianizem, ki se je širil iz Anglije v 19. stoletju, je v Franciji našel najrodovitnejša tla: svrha pa mu je bila: čim manj porodov, čim manj otrok.

Toda namesto da bi se v zadnjem času s potrebnimi ukrepi zavirali in preprečili katastrofo, so v francoski družbi v tem pogledu bile vsak dan slabše prilike. Ločitve zakonov so bile na dnevnem redu. Samo leta 1923 je bilo ni manj kakor 23.000 ločitev zakonov. Razen tega je opravi svoje delo tudi alkohol, ki je razkrajal živo meso naroda in pospeševal naglo bližajočo se katastrofo. Dve milijardi frankov letno je bilo potrošenih samo za pristojbine na potrošnje alkohola. Na vsakih 60 prebivalcev je prišla točilnica alkoholnih pijač.

Treba je poudariti še to, da je leta 1881. bilo v Franciji 37.000 umobolnih, leta 1907. že 71.000, dve leti kasneje je število prekorajčilo že 100.000. Leta 1939. pa se je povzpelo preko 200.000. Alkohol je tudi tu

imel levji delež. Pomisliti moramo, da je dve tretjini svetovne proizvodnje absinta potrošila sama Francija, znano pa je, kako kvarno vpliva absint na organizem prav v pogledu rodosti. Pri takih splošnih prilikah ni čudno, da je število rojstev padlo na najnižjo stopnjo, medtem ko se je umrlivost povečala celo na 15 od tisoč ljudi. Od leta 1935. so v štirih letih samo jetika, šifilis in rak povzročili toliko žrtve, da njihovo število presežalo število v prvi svetovni vojni padlih Francozov. Splavi so leta 1939. dosegli letniško število 500.000 to je preko dve tretjini porodov. Medtem ko je bilo v Franciji na leto 610.000 rojstev, jih je imela Nemčija 1.600.000, Italija pa en milijon. Število prebivalstva se je v Nemčiji v letih od 1865 do 1938. povzpelo od 45 na 68 milijonov, v Italiji od 24 na 44 milijonov, v Franciji pa od 37.850.000 samo na 41.085.000.

Dejstvo je, da je francoski narod nedavno doživel največji in najtežji zlom in poraz v vsej svoji zgodovini, kakor je tudi dejstvo, da je bil ta poraz pripravljen že leta v sami francoski družbi. Namenila si je usodo, ki bi ji je ne mogel privoščiti niti najhujiš sovražnik. Neprijatelj Francije ni bil na oni strani Maginotove črte, ampak v njeni lastni hiši. Francija je morala doživeti najhujšo katastrofo, da zlomljena in uničena vidi samo sebe in se zave. Upravičeno je rekel sivi maršal Petain: Do tu je dovolj, odslej naj se začne novo življenje — prepoved Francije. Zdravo rodniško življenje in socialna morala so temelji, na katerih bo lahko Francija ponovno vznikla v slajzu svoje davne preteklosti.

Fronte russo — Z ruske fronte

Grosso calibro italiano pronto ad aprire il fuoco — Težek italijanski top, pripravljen za strel

Raztreseni ljudje

Posebni uradniki prisostvujejo v Nemčiji izpraznitvi tistih usnjenih torb, s katerimi pobirajo poštni nameščenci vsebino pisemskih nabiralnikov. Pozornost teh posebnih uradnikov ne velja pisemom, dopisnicam in vsem mogočim drugim poštnim pošilkam in tiskovinam, temveč tistim »posttranskim« predmetom, ki so pomešani, kakor uči dolga izkušnja, med poštno pošiljke.

Skrbne statistike poštnih uprav navajajo dejansko, da se v poštnih nabiralnikih oziroma v omenjenih torbah prav pogosto dobe ključ, listnice, živilske nakaznice, majhne ročne torbice, prstani, rokavice, vozni listki, bankovci in celo hranilne knjižice ter romani. Od kod te čudne stvari?

V večini primerov gre za primere raztresenosti. Mlada uradnica ima n. pr. nalogo, da odda na pošti nekoliko pisem in dvigne potem v banki neko vsoto. Morda ji rojijo po glavi zaljubljene misli, gotovo pa ji možgani niso prisotni pri delu, ki ji ga morala opraviti. Ko dospo do nabiralnika, izvleče iz torbice zavitek pisem in ga vrže v odprtino, ne da bi opazila, da je med pisli tudi bančna knjižica. Na ta način bi lahko spustila v nabiralnik tudi šop

bankovcev. Kar se tiče ključev, gre za stvar, ki so jo raztresenci držali v roki obenem s pisli. Roka se je odprla in mož ali ženska se nista niti zavedla, da je s pisli zdrsnil v notranjost tudi ključ. Nereditko se dobe na dnu poštnih torb tudi dragoceni prstani. Tu nemara ni šlo za primer raztresenosti, temveč se je prstan ob odprtini nabiralnika snel sam od sebe s prsta, ne da bi človek to opazil. Ali se čudite nemara romanom in drugim knjigam? Nu, raztreseni »profesorjevi« in »profesorice« je med nami dosti.

Kar se tiče listnic in ženskih ročnih torbic, pa je stvar drugačna. V večini primerov je šlo to s polno vednostjo »dotični« v nabiralnik. Značilno je namreč, da v teh listnicah in torbica skoraj nikoli ni dobili denarja. So dokumenti, vsakovrstna pisma, fotografije, nakaznice, toda denarja ni. Gre enostavno za ostanke tatinskih podvigov. Ko je tat pobral iz listnice in torbice vse, kar je imelo zanj kakšno vrednost, si je mislil, da ni praktičnejše rešitve, da se iznebi nevarnih prič svojih dejanj, nego da jih vrže v na bližji poštni nabiralnik...

Prve vžigalice

Vžigalice in švedska sta sicer dva pojma, ki ju vedno družimo, a to še davno ne pomeni, da bi bili švedi izumili žigice. Težko je govoriti o kakšnem izumitelju splošno, kajti vžigalice so bile, kakor mnogo drugih stvari, brez katerih si danes življenja ne moremo misliti, sad stoletnih prizadevanj in razvojev. Vendar pa je med glavnimi izumitelji imenovali študenta kemije Kammererja iz Ludwigsburga.

Stoletja so si ljudje pomagali s kresilnim kamnom in potem z jeklom ter kresilno gobo. Šele l. 1680, so sestavili snov iz žveplovega cveta in fosforja, ki se je vnela že po lahkem drgnjenju. Kemični vžigalnik, ki so se pojavili potem okrog leta 1800, so bili komplicirani aparati, ki so pa vse eno stili bolj izgračam, nego praktično uporabni pripravi. Klorovokislinski kalij, sladkor in žveplena kislina so bile sestavine teh vžigalnikov, a če si hotel sosodu ponuditi ognja, si moral tako sestavljene šibice pomočiti še v azbestno steklenico z žvepleno kislino. Pred sto leti so pri nekaterih političnih demonstracijah prijeli študenta kemije Kammererja in ga vtaknili v trdnjavsko jeko. V jeko mu je dal ječar, star polkovnik, dovoljenje, da sme nadaljevati svoje kemične študije, in nadaljeval jih je s tem, da je izdelal šibico, ki se je vnela s preprostim drgnjenjem.

Ko so pa Kammererja izpustili in je hotel proizvajati te šibice na debelo, so mu to prepovedali. Še huji udarec je doživel, ko je hotel svoje žveplenke — bile so v resnici žveplenke — izdelovati na skrivaj. Njegovo delavnico so odkrili, stroje so mu

razbili, naložili so mu hude kazni in zaplenili imetje, razen tega je še zvezni zbor v Frankfurtu izdal za vse nemške dežele odredbo, po kateri se niso smele takšne žveplenke niti izdelovati, niti uporabljati. Tedaj so izum prevzelo druge dežele, saj ga ni ščitil noben patent, izboljšale so ga in ustvarile tako pogoje za razvoj moderne industrije. Kammerer pa je zblaznel in je bedno končal svoje življenje l. 1857, v blaznici v Ludwigsburgu.

Švicarsko trgovinsko brodogradje

Švica je povsem celinska dežela, navzlic temu se ponaša z vsega upoštevanja vrednim pomorskim trgovinskim brodogradjem, ki ima svoje izhodišče luke seveda v obmorskih deželah. Pravkar je švica kupila 4836 tonski grški parnik, s čimer se je njegovo trgovinsko brodogradje povečalo na 50.000 ton. Kakor poročajo iz Curiha, upajo švicarski brodarji krog, da si bodo mogli počasi ustvariti brodogradje, ki bo obsegalo 50 enot s skupno 200.000 tonami.

Pet pokolenj pod isto streho

Ko se je pred kratkim v severnofrancoskem kraju Marquenu Varoeulu rodila deklica, se je primerilo, da živi pet pokolenj pod isto streho. Oče šteje 20 let, stari oče šteje komaj 40 let, prababica se ponaša s 54 leti, a praprababica ima 84 let.

Šipa

Jaka je stal na peronu pred kioskom za časnike. Pod pazduho je imel palico, nje na konca je molela za njim v zrak. Vlak je privozil, Jaka se je obrnil.

Steklo je zažvenketalo.

»To mi sedaj lahko plačate,« je zavpila ženska, ki je v kiosku prodajala časnike, »šipa stane dve liri.«

Jaka je molče potegnil bankovec za deset lir.

»Da ste mi morali na takšen način razbiti dobro šipo! Ali nimate drobiža? Treba bi bilo pač malo paziti! Ne morem vam izmenjati.«

»Napravite hitro,« je dejal Jaka nestrpno, »moj vlak se odpelje.«

»To mi je popolnoma vse eno. Najprvo plačajte šipo. Nimam drobiža. Pazili bi! Sedaj čakajte, dokler ne dobim toliko drobiža.«

»Kaj stane takšna šipa?« jo je preklinjal Jaka.

»Dve liri po tarifi.«

»Lepo!« Jaka je vzel svojo palico v roko in je raztrgal še štiri šipa. »Ena — dve — tri štiri — sedaj vam ni treba več menjati — sedaj je račun čist.«

Čevlji iz papirja

V kratkem bodo začeli prodajati na Norveškem tako zvane »čevlje iz papirja«, ki so izdelani iz samih tvoriv, ki jih dajejo norveški gozdovi. Podplat teh čevljev so iz brezovine, zgornji deli pa iz mešanice papirja in celuloze. Cena novega obutva bo seveda prilično nizka, a kako bo s trpežnostjo, bo pokazala praksa. Izdelovalci trdijo, da ne zaostaja mnogo za trpežnostjo usnjenih čevljev.

Dr. Christian Lauri Relander

L'ex presidente della Finlandia, è morto a Helsinki — bivši finski državni predsednik, je v Helsinkih umrl

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ljudje so se zbrali v predavalni dvorani. Vrhli so se domov.

»Kaj je bilo?«

»Nu, napovedano je bilo predavanje.«

»O čem?«

»O tem, kako se naj obvarujemo prehladov.«

»In kaj je povedal predavatelj?«

»Nič. Predavanje so odpovedali, ker se je bil predavatelj prehladil.«

Korenčkova sta bila v operi. Izvajali so »Butterfly«. Gospa Korenčkova ni zadovoljna:

»Konzul pa ne poje dobro!« je dejala.

Korenček sam pa je zadovoljen: »Kot konzulu mu to niti ni treba. Toda priznati moram, da ima z ozirom na svoj poklic vendar še precej izvežban glas!«

Gospo Linja: »Toda, Milica, danes imate vendar svoje najboljše svilene nogavice.« Služkinja: »Seveda, milostiva — ali niste rekli, naj označim vsa okna proti cesti?«

»Kateri dokazi so, da je naša zemlja okrogla?«

»Naše posebno obdrane pete na čevljih, gospod učitelj!«

»Kolikokrat naj vam še povem, žan, da morate najprvo potrkati, preden vstopite!« »Oprostite, milostiva, saj pogledam prej vedno skozi ključavnico in če milostiva še niste oblečeni, ne vstopim!«

L'incontro del Duce con Goering a Roma — Ducejevo srečanje z Goeringom v Rimu

Prepoved za izvažanje
lepih deklet

Dekleta iz mesta Santa Fe v Argentini veljajo za najlepša v Južni Ameriki, marsikateri bogati tujec si je med njimi izbral svojo ženo. Toda odslej bo drugače, kajti santafeška mestna uprava je izjavila, da ne želi, da bi se hčere tega mesta poročile z moškimi iz kakršnih si bodi drugih krajev. Dekle, ki hoče dobiti poročno dovoljenje, mora sedaj dokazati, da je njun zaročenec isto tako iz Santa Fe.

Hranimo citronove
lupine!

Od vsake citrone bi morali posneti lupino kolikor mogoče tenko, tako da ostane bel del na sadu. Lupine damo v kozarec, jih potresemo s sladkorjem tako, da so z njim obdane na vseh straneh in kozarec pokrijemo. Pozneje lahko dodamo še na-

daljnje lupine in še več sladkorja. Drobno zrezane lupine se dajo potem uporabiti kot izvrstna začimba. Če hočemo citronove lupine uporabiti kot začimbo le za juhe ali sladke jedi, jih lahko tudi samo posušimo.

A NEKDOTA

Hans von Bülow je gostoval v nekem mestu in pod njegovo taktirko je tamkajšnji orkester na novo študiral opero, ki ni bila že dalj časa na sporedu in je imela v tretjem dejanju posebno dolgo solo za flavto. Po tem solu bi morali zasvirati godala, pa niso.

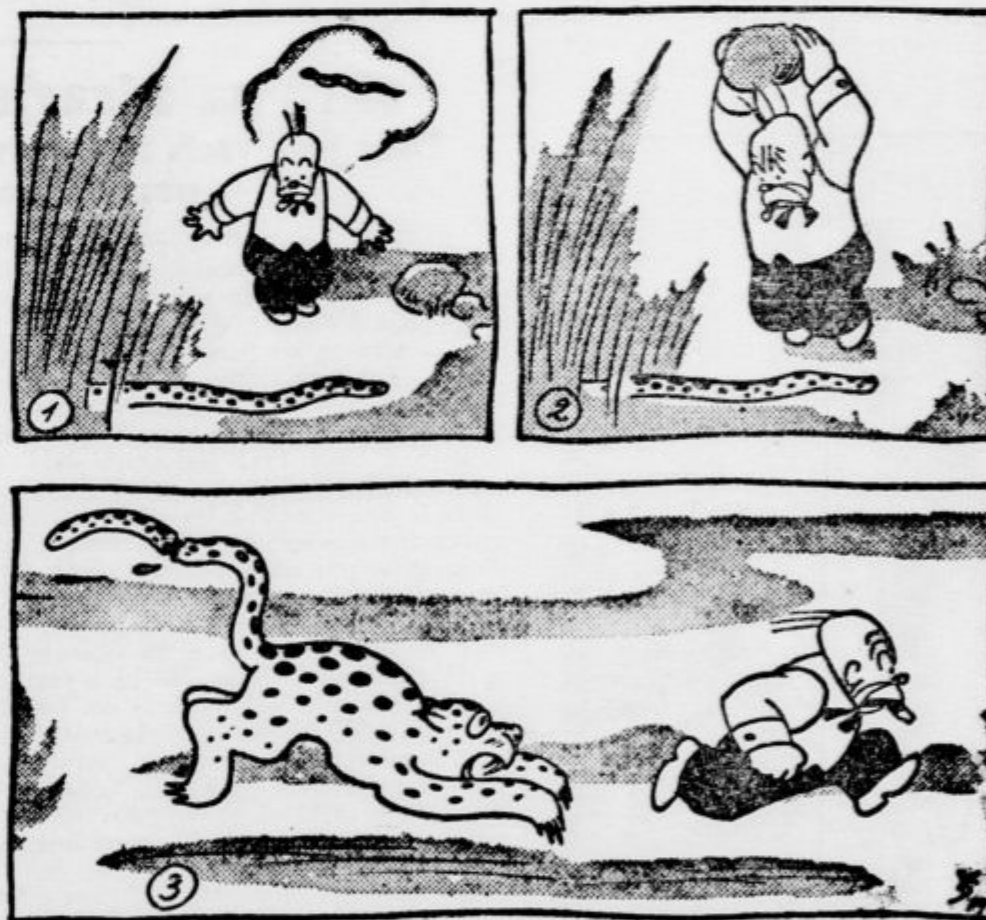
»Kje so pa ostali gospodje goslači!« je vzkliknil von Bülow nevoljno.

Tedaj je zagodnjel neki goslač, ki je bil očito dremal: »Poglejte si najprvo partituro malo natančneje!«

Bülow je pogledal v partituro in je naletel na obrobno opazko, ki jo je bil vpisal že njegov prednik:

»Na tem mestu je treba goslače zbuditi!«

VSAK DAN ENA

Adamson je videl kačo

Kulturni pregled

K poglavju o umetnosti in kritiki

Vprašanje gledališke in druge kritike se v zadnjem času večkrat obravnava pri nas in drugod. Zdi se, da je v tem več kakor samo bežen spor za kakšno konkretno pojavo, ob katerih so trčila razna merila in različni okusi; v nemali meri se opaža skrb za splošno kulturno raven, za uravnoteženje dveh sil, ki kažeta v kritičnih dobah tendenco po razhodu: materialno življenjske sile, v kateri so združeni tudi razni zasebni interesi, in duhovno selektivne sile, ki se večkrat ne zadovoljuje niti s tako imenovanimi nužnostmi življenja, marveč stremi po idealnih vzorih kvalitete dovršenosti, izjemnosti, enkratnosti.

Da je vprašanje kakovosti relativno, se umne ob sebi; ni treba niti razpravljati o tem, da vsaka stvaritev sovsi s svojim okoljem, s socialnimi in drugimi silnicami, ki uravnava življenje posameznika in vplivajo torej tudi na stvaritelja, navi se v trenutku umetniškega snovanja skuša še tolikanj sprostiti teže časa in okolja. V teh vprašanjih so pokazali pri nas posebno vidno pot esej in študije. A. Lajovca Videlo se je, da za pomembnost nekega na primer glasnega umetniškega dejanja ki ga stori naš skladatelj ne zadostuje kvaliteta primerjava, denimo z Beethovenom, marveč se je treba vedno vrniti kaj pomeni to dejanje v našem krogu v zvezi z našim razvojem in s našim socialnim okoljem in duhovnim življenjem. Treba je pri vrednotenju upoštevati vedno tudi funkcionalni deležnik, izmeriti učinek, upravičenost in potrebo takega dela v danih razmerah. Toda pri tem moramo zmeraj upoštevati, da

imamo že dolgo za seboj šolo »Nove pisarje«. Kakor ne sme borba za kvaliteto, ki je naložena kritiki in kritikom, omalovaževati okolja in slepo rabiti najvišjih, na videz mednarodnih in nasproti dejanskemu okolju stvarjalca in kritika raznodušnih meril, ne sme prehajati tudi v drugo skrajnost in poveljevat nekaterih zeli samo zato, ker so zrasle na domačem zelniku.

Kadar doseže kulturni razvoj ne samo v posameznem primeru, kakor ga imamo za našo literaturo pri Prošernu, marveč v splošnejši črti višjo raven, je dolžnost kritike — prav za prav njena važna kulturna in socialna funkcija —, da varuje to raven, opozarja vedno znova nanjo in kaže pota k še večji povzdigi. Konkretno pomeni to da ne smemo zaradi materialno življenjskega položaja zanemarjati tiste selekcije, ki kateri je usmerjeno vse kulturno stvarjalno delo, kolikor le to ne služi nazadnjačnim potrebam vsakdanjega življenja. Da so stari narodi prešli v svoji arhitekturi od primitivnih stavb k mogočnim palačam in templjem, postavimo k Akropoli, so se bile morale temeljito spremeniti socialne razmere; toda ko so bili ti pogoji doseženi in ko so umetniki postavili višje vzore oblikovanja, ni bilo mogoče več posnemati primitivne tehnike in jo proglašati za vodilni vzgled, marveč si je bilo treba z že doseženimi izkušnjami ustvariti nove vzore. Samo v dobri veliki zgodovinskih padev in kulturnih premakih, kakor leži na primer med starorimsko plastiko ter srednjeveško krščansko skulpturo in slikarstvom, so mogle nastati tiste

oddaljitve, ki so se popravile šele z renensanso. A tudi v tem padcu od mojstrstva k primitivizmu vidimo danes celo vrsto prehodov: zniževanja na strani »mojstrstva« (skulptura v zadnjih dveh stoletjih rimskega imperija) in poviševanja na strani »primitivizma« (razvoj starokrščanske umetnosti, plastika sarkofagov itd.). Jasno je pri vsem tem samo eno: da so pač le redke dobe, ki bi povsem prekinile kontinuiteto umetnostnega toka; živa družba skuša v vsaki dobi in na vsakem mestu kolikor le more varovati doseženo raven, višino kvaliteten vzorov in jo morda celo prekositi z novimi umetnostnimi usvojitvami.

Varovanje in razvijanje neke kvalitete ravnati je potemtakem bistveno važna in socialno pomembna funkcija vsega tistega prizadevanja, ki ga imenujemo kritika in ki je sicer samo dokaj različno v svojih izrazih. Ni je naloge, ki bi bila bolj rahločutna in bolj odgovorna, tembolj ker so kvaliteta merila prav v najvažnejših umetnostnih sporih zaradi svoje subjektivnosti — izjemni nekatere stvari, ki smo jih omenili v prejšnjem članku »Vprašanje merila« — večidel prav problematična. Če je tako, kako naj se potle; varuje kvaliteta raven? Kako naj se obrani nasproti novim pojavom, ki se upirajo tradiciji in segajo no originalnejših izrazih, revolucionarno zaničujejo okus in merila očetov? Kako naj kritika izvršuje svoje socialno utemeljeno poslanstvo, svojo stražo pred vzorci in vzorci doseženih uspehov estetskega tvorbenega življenja, če mora tudi sama kazati poti dalje, k novim oblikam, novim smotom?

Nedvomno je to celo v znanosti, kjer so mogoči eksperimenti, računi itd. posebno koščljivo vprašanje. V prenekatih primerih so se pokazalo, da so se budni čuvaji

znanstvene višine in resnosti čudno uželi pred svežimi, revolucionarno novimi dogmatimi, ki so pretresala vso stavbo njihovih meril. Če je tako v eksaktnih vedah, kako naj bi bilo drugače v umetnosti, kjer lahko vsak resnično genialen stvaritelj premakne komaj urejeno »vrednotno lestvico« in kjer so najvažnejša prav enkratna neponavljajoča se stvarjalna dejanja? Kako je tam, kjer naj vsak pevec svoje pesmi poje?

Ni dvoma, da je vprašanje varovanja kvalitete načela izredno zapleteno in vendar se mora z njim neugnano baviti vsak, kdor se posveča tem zadevam, bodisi kot kritik umetniških ali znanstvenih pretenzij, bodisi samo kot kulturni kronist. Zgolj individualno ni mogoče priti do jedra tega vprašanja. Če presojamo obstoj kvalitete višine na primer v gledališki umetnosti kjer naj repertoarna politika in reproduktivno delo ne zdrknejo pod neko, že doseženo kvaliteto, razvojno vrhunsko črto v do tedanjem prizadevanju potrebujemo materiala za primerjavo in morda potrebujemo še bolj kritično umetniško izkušnjo. Izkušnjo opazovalec bo celo v tuji deželi in v neumljivem mu odskrem jeziku presodil raven igre, nje ansambelsko strnjeno, pristnost in nepristnost igalskih izrazov vendar bo lahko v celoti presodil pomen in značaj tega gledališča le tedaj, če bo poznal vse okolje in videnost tega dela v celotnem umetniško-kulturni ritem tega naroda.

Izkušnjo, o kateri govorimo ni samo racionalna, marveč je v veliki meri intuitivna in nastaja z dolgem notranjim zavzetim, z ocnim dušnim razmišljanjem kultiviranim in tutejci. A kakor koli je še izkušnja potrebna in kakor koli bomo v njej našli merila, ki reagira na najrazličnejše učinke umetniških stvaritev, vendar ni mogoče, da bi kritika varovala umetnostne usvojitve dobe in okolja brez smotne, če smemo tako reči, in-

ventarizacije, razumske katalogizacije umetniških stvaritev tega okolja. Kompas naše intuitive občutljivosti na umetnostna smagnetna polja je neogibno potreben — tudi če ta iracionalni moment v doživljanju umetnin imenujemo ali označimo kako drugače —, vendar so vedno potrebne tudi racionalne razčlemba, primerjave materialna proučevanja; potrebno je jasno poznavanje tega, kar občutimo pred umetniškimi dejanji ali stvaritvami.

Samo ta konservativno in sredotožno usmerjena kritika čuječnost more uspešno določiti stališče nasproti sredobežnim, revolucionarnim umetnostnim pojavom. Umetnik se v stvarjalnem razmahu ne zmeni za svoja pota, ne meri dajav ne šteje kilometrov na svoji cesti, ne vprašuje po višini; kritikova naloga je v tem, da to delo opravi, da umetniškovo dejanje včleni v umetnostni »inventar« okolja, ga opiše, primerjalno preide in po možnosti dožene kaj je ta stvaritev prinesla temu okolju, kakšen je v primeri z drugimi njen učinek in koliko pomeni v celotnem duhovno-produkcijskem procesu. S te strani je varovanje kvalitete ravni do določene mere ne le potrebno, marveč tudi stvarno mogoče. Stiherna kulturno stremiliva družba ima interese na tej in taki funkciji svoje kritike, dokler hoče in mora ustvarjati dela ki podlegajo kvaliteten merilom. Stiherna kulturna potrebuje — kakor življenje snoli — revolucionarno in konservativno silo. Če je genialna umetnost vedno revolucionarna, je prav kritik: dano, da v zdravem uravnoteženju teh silani tvori neodoljiv slediček na tehniki umetnostno-stvarjalnega življenja. V tem življenju je stvarjalen umetnik predvsem individualen, stvarjalen kritik pa predvsem socialen činitelj čepav umetnik vpliva socialno in kritik učinkuje individualno: oba sta — vsak na svojem in-

Kronika

• **Službeni list za Ljubljansko pokrajino** prinaša v št. 12, z dne 11. februarja 1942-XX E.F. več naredb in odločb Visokega Komisarja. Predvsem prinaša naredbo o prepovedi uporabe mask in preoblek, ter odredbo o prepovedi zasebnega smučarstva, ki smo obe v našem listu že objavili. Dalje objavlja nov cenik za odkup goveje klavne živine, ki delno zvišuje sedanje odkupne cene, odreja pa, da se cene goveje mesa zaradi tega ne smejo izpremeniti. Objavljena je tudi naredba o nagradnem tekmovanju za najboljši pridelek semenkega krompirja. To naredbo, ki razpisuje 30 nagrad v zneskih od 300 do 3.000 lir, smo prinesli v našem listu že pred par dnevi. Končno vsebuje »Službeni list« odločbo Visokega Komisarja o reorganizaciji Rdečega križa v Ljubljani ter odločbo, s katero se odobravajo pravila Pokrajinske zveze delodajalcev.

• **Nova grobova.** Na Frankolovem pri Celju je preminil v 76. letu starosti duhovni svetnik in župnik g. Václav Čeh. Nad 20 let je pastiral svojim župljanom in so ga Frankolčani zaradi njegove dobre volje bili in spoštovali. Na zadnji poti so g. župnika spremljali vsačani iz vse širne okolice. — V Ljubljani je preminila g. Matilda Hlebčeva, po rodu Zupanova. Pogreb blage pokojnice bo v soboto ob 14. iz kapele sv. Petra na Zalah k Sv. Križu. — Pokojnika blag spomin, žalujočim svojcem naše iskreno sožalje.

• **Dve žrtvi zime.** Ko je pred dnevi mraz popustil, so se začeli po strminah valiti snežni plazovi. Na žaost so zahtevali tudi svojo žrtev. S Korenega nad Horjulom je šel v ponedeljek zjutraj posestnik Andrej Velkavrh po opravkih v Polhov Gradec. Spotoma ga je zajel snežni plaz, ki je pridrvel po strmih pobočjih. Ljudje so sicer opazili nesrečo in prihiteli ponesrečenca na pomoč, toda Velkavrh so iz snežnega oblaja odkopali že mrtvega. V snegu se je zadušil in dobil tudi hude notranje poškodbe. Truplo ponesrečenca so prepeljali na njegov dom in ob udeležbi vse soseske pokopali na domačem pokopališču. — Zima pa je zahtevala še drugo smrtno žrtev. K posestniku Casermannu v Cerknici je prišla preteklo soboto zvečer neka slaboumna beradica. Ko si je izprosil milodar, je odšla, čeprav so jo domači vabili, naj ostane čez noč v hiši. Zjutraj, ko je šel domači hlapec za delom, pa je našel beradico zmrznelo pod kozolcem. Ubožico so pokopali na cerkniškem pokopališču.

• **Italija vodi na področju izrabe vodnih sil.** Nedavno smo poročali o načrtu, ki ga je izdelal ministrstvo za javna dela na Ducejevo pobudo in po kateri naj bi se proizvodnja električne struje do leta 1946. dvignila od sedanjih 20 milijard na 30 milijard kilovatnih ur na leto. Iz uradnega vira posnemamo, da se bo Italija z izvedbo tega načrta ustvarila med največje proizvajalce te dragocene delovne energije sveta. Že pred pričetkom sedanje vojne je italijanska proizvodnja elektrike daleč prekašala vse druge evropske države, obenem pa se je znatno približala trem največjim proizvajalcem električne struje na svetu, Japonski, Kanadi in Združenim državam severne Amerike. Že takrat je bila italijanska proizvodnja tesno blizu proizvodnje Japonske, za katero je zaostajala samo še za par milijard kilovatnih ur, in za Kanado, katere proizvodnja je pred vojno dosegala 25 milijard. Po izvedbi sedanjega načrta pa bo zavzela mesto takoj za Združenimi državami.

• **Motociklistična vzgoja Italijancev in nemške mladine.** Že dva meseca trajajo v 22 središčih GILL-a tečaji, ki jih je generalno poveljstvo priredilo za motociklistični pouk med včlanjeno mladino. Na podoban način se v športnem in tehničnem duhu vzgaja tudi hitlerjanska mladina v Nemčiji. Mladi fašisti, ki bodo uspešno dovršili tečaje, bodo poleti odšli v Nemčijo, da se tam udeležijo velikih poletnih motociklističnih prireditev, medtem ko bo hitlerjanska mladina prišla v goste v Italijo.

• **Za čim večji pridelek krompirja.** Po naročilu ministrstva za poljedelstvo in gozdovalstvo so si strokovne, gospodarske in tehnične organizacije nadele nalogo, da izvrše med kmeti propagando za čim obsežnejšo saditev krompirja v novi sezoni. Doslej je bilo s krompirjem posajene okrog 400.000 ha zemlje. Ta površina pa bi se zlasti v hribovitih krajih lahko še znatno razširila. V letih 1935–1938 je povprečni pridelek krompirja znašal 28 milijonov stotov na leto, z obdelovanjem večje ploskve in z umnejšim kmetovanjem pa bi se dala ta številka še znatno dvigniti.

• **Plemenske svinje iz Nemčije.** Odsek za živinorejo, ki deluje pod okriljem ministrstva za poljedelstvo, si uspešno prizadeva

dvigniti kakovost in količino prireje v vseh živinorejskih panogah. Nedavno je odsek nakupil v Nemčiji 150 izbranih merjascev in plemenskih svinj. Medtem ko merjasci dosegajo težo 100 do 120 kg, so svinje težke po 80 do 100 kg.

• **Pomebno odkritje zvezdoslovca-amaterja.** V Cagnu pri Turinu deluje znani zvezdoslovec-amater Giovanni Bernasconi, ki mu znanost dolguje že nekaj pomembnih odkritij. Tako je lani v juniju vnovič odkril komet Van Gent, te dni pa je našel nov komet osme stopnje velikosti v ozvezdju leva. Njegovo odkritje je v noči na četrtek potrdil tudi turinski državni observatorij. O odkritju so že obveščeli astronomski krogi v Berlinu in Kodanju.

• **Dovolji sladkorja za leto 1942.** Sladkorna proizvodnja v sezoni 1941/42 je znatno prekosila pričakovanja. Pesa lanske leto je bila mnogo bogatejša sladkorja kakor predlanskim. Po uradnih podatkih povzemamo, da proizvodnja sladkorja v letošnji sezoni v celoti krije potrebe Italije, tako da bodo ostale nedotaknjene zaloge iz kampanje 1940/41. Pridelek sladkorne pese je bil lani dober zlasti v severni Italiji, medtem ko je bil v srednji in južni Italiji zaradi suše slabši.

• **Razvoj premožljivosti.** Razveseljiv razvoj italijanskih premožljivostnikov, zlasti revirjev Arsia v Istri in Carbonia na Sardiniji, ki ga zadnji čas opažamo na področju tehnične opreme, je dal pobudo tudi za nekatera javna dela, ki so s tem v zvezi potrebna v premožljivih krajih. Za izgradnjo cest, za zgraditev stanovanj in za asanacijske naprave je bil že predlanskim dovoljen kredit v znesku 50 milijonov lir z na novo vsim vladnim ukrepom pa je vso, vič odobren prav tolikšen znesek.

• **Albanska lovišča vabijo.** Albanija premore še mnogo nedotaknjena naravnega bogastva. Ki si ga more poželeti lovška strast. Na prvem mestu naj omenimo državni lovski revir pri Aleksiju, kaksnih 30 km od Tirane ob cesti proti Skadru. I. o. višje obsega ogromno zemljišče med rekami Matiem, morjem in cesto Skader-Drač. Ozemlje ima zelo mnogovrstno vegetacijo, tako da je tudi živalstvo pestro kakor na lokale. V središču pokrajine se nahaja hotel, opremljen z vsem komfortom, kaksne, ga si želi razvajen lovec. Lov se začneja v avgustu in traja do aprila. Poleg divje perutnine, rac in petelinov, prepelice, jerebice, vodnih slosi itd. je v gozdvih mnogo medvedov, jelenov, divjih koz, srn, divjih svinj, začev itd.

• **Možnosti lova v sladkih vodah.** V skrbni za prehrano prebivalstva so gospodarska oblastva posvetila pozornost tudi rekam in potokom, ki lahko posredujejo domačemu trgu na tone najboljših rib. V načrtu je obsežna akcija, da se območje ribogojnih središč čim bolj razširi in se na ta način zagotovi potrebni zarod vsem vodam, ki pridejo na področju ribištva in poštve.

IZ LJUBLJANE

— **Čuvajte vid svojih otrok!** Očesni odsek oddelka za zdravstveno zaščito učencev v Ljubljani je zbral podatke, ki dokazujejo, da se je v lanskem šolskem letu odstotek kratkovidnih šolarjev povečal za 4,5%. Če pogledamo nazaj, vidimo, da je od leta do leta manj učencev normalnega vida. V vseh vrstah šol je mnogo učencev, ki imajo pokvarjene oči. Očesni odsek je imel v lanskem šolskem letu resda mnogo dela. Obiskalo ga je 5386 učencev in učenk, največ šolarjev zaradi kratkovidnosti ali daljnovidnosti, precej pa tudi zaradi očesnih bolezni. Skupno je bilo korigiranih 1199 refrakcijskih napak. Operacijo je bilo 78. Razen tega je bilo še načrtno pregledanih 6189 učencev in učenk, od teh 352 na ljudskih, 1940 na meščanskih in 3897 na srednjih šolah. Največ učencev normalnega vida je še na ljudskih šolah. Povsem razumljivo, da je potrebna smotrna odločitev mest, kratkovidni morajo sedeti bližje tabli. Na osnovnih šolah je bilo 60,5% učencev normalnega vida, 6,3% kratkovidnih in 33,2% daljnovidnih; na meščanskih 49% normalno vidnih, 8,6% kratkovidnih in 42,4% daljnovidnih, na srednjih šolah pa je bilo le še 46,8% normalno vidnih, 24,5% kratkovidnih in 28,7% daljnovidnih učencev. Pri splošni oceni dijakov na vseh šolah se je izkazalo, da je bilo lani normalno vidnih samo 48,3%, kratkovidnih 18,3%, daljnovidnih pa 33,2% dijakov. Pojav zasluži splošno zanimanje in vso pozornost.

— **O sodnih odgovorih.** Danes ima Ljubljana približno 23.000 stanovanj. Vojna v znatni meri brani pravice najemnikov. Od 17. oktobra 1939. velja pri nas uredba, ki omejuje hišnim lastnikom pravo razpolaganje s stanovanjem. V zvezi

takega mladinskega čtiva, kakor so bile tudi povesti Karla Maya. Old Surehand ima na kinematografskem platnu vse drugačne tekme, toda tistega tvojega dečla, ki ga mora pri čitanju prispevati vsaka količaja domljiva fantazija, film ne zahteva. Oči in ušesa so tolikanj zaplena s sprejemanjem slik in duh podlega v taki meri naglim, neposrednim vtiskom,

da se fantazija med gledanjem ne utege tako razmahni in si vse tako po svoje predstavlja, kakor med branjem. In mor. da je prav v stimulantu, ki ga je dajalo branje takih knjig mlademu duhu, da je namreč osebo, po svoje sodeloval pri razpletu pisateljevega pripovedovanja, se lah. ko kdaj koli ustavi, zamisli, zaslanja v čudna in pestra pustolovstva, — morda prav v tem največji pomen take literat

s prepovedjo povišanja cen je bila izdana prepoved povišanja najemnin. Danes sme lastnik ali zakupnik odpovedati stanovanje samo v zakonito določenih primerih: ko potrebuje stanovanje za svoje ožjene svinje, ali omožene hčere, če namerava stavbo porušiti in sezidati novo, če mu najemnik ne plača najemnin, najkasneje v enem mesecu od dne ko bi jo moral plačati, če najemnik uporablja in izkorišča stanovanjske prostore v druge svrhe, kakor je njihov namen, ali v nasprotju s pogodbo, da je prostore v podnajem, jih namerno odno po malomarnosti kvati, da nastane škoda. Prav tako ima pravico odpovedi na jemodajalec, če najemnik ali njegovi stanovalci ali njegovi podnajemniki pohujljivo živijo v stanovanju ali če hudo otežujejo bivanje hišnemu lastniku ali drugim stanovančcem v zgradbi. Končno je najem. dajalec upravičen odpovedati, če so storili najemniki ali člani njegove družine kazniv. dejanja na škodo jemodajalca ali njegovega rodbinskega člana, razen če gre za žaljenje časti, ali za telesno poškodbo. Iz. zvano po enakem nastopu na jemodajalca samega ali njegovega rodbinskega člana. Z naredbi Visokega komisarja velja tudi stanovanjska zaščita do konca leta 1942. Kljub zaščiti pa številni odpovedi ni znatno padlo: predlanskim jih je bilo 1743, s čemer je bil dosežen rekord v zadnjih letih, lani pa 1195.

— **Tudi lani so Ljubljanci pojedli mnogo mesa.** Statistika dokazuje, da je bilo lani v mestni klavnici zaklanih 10.972 glav goveje živine. Največ je bilo telet. Bilkov je bilo zaklanih 366, volov 3030, telic 451. Zanimivo je dejstvo, da je bilo lani prve mesec zaklanih več konj kakor v drugi polovici leta. Največ so jih zaklali marca, najmanj oktobra. Ove in koz je bilo zaklanih 728, kozličev in jagnjet pa 677, prašičev 9847, ki temu je treba prišteti še 43 odojkov. Veterinarji so pri pregledu zaplenih neuzitno meso 20 goved v teži 3970 kg (predlanskim 24 goved v teži 4900 kg), tri prašiče v teži 270 kg (predlanskim 6 v teži 300 kg) in nekega konja; razen tega je bilo zaplenjeno še meso in omake: govine 3120 kg (predlanskim 3240), prašičje 15.490 (predlanskim 586) in konjskega 281 (20). Mestna klavnica lahko poveča zmogljivost za 200% od obratovanja v normalnih razmerah. Na dan lahko zakoljejo po 200 do 250 volov, 400 do 500 telet in 350 do 400 prašičev. Mestna klavnica izdeluje tudi neoporečen led, ki ga prodaja po primernih cenah.

— **Zadnji dan za oddajo popisnih pol za živilske nakaznice je današnja sobota 14. t. m.** Kdor torej še ni oddal izpolnjenih popisnih pol, ki so jim bile dostavljene na dom obenem s februarjskimi živilskimi nakaznicami naj jih gotovo prinese najkasneje današnjo soboto k magistratnemu vrtarju na desni strani veže v hiši za vodenjakom. Kdor pa na kasneje ta dan ne bi oddal dveh izvodov popisnih pol, nikakor ne bo mogel dobiti živilskih nakaznic za mesec marec.

— **Petek, 13. februar,** je bil večer in praznovrni ljudje so preživljali tečje tr. nutke. Ko so šli zjutraj zdoma, so skrbno pazili, da ne bi srečali mačke ali podobnega. No, nobenemu se ni nič pripetilo. Ne katerim, posebno tistim, ki se niti zavedali niso, kako »suden« datum beželi kole. da, je številka 13 nesrečna. Prav tako nesrečen je petek, če pa se združi s št. 13, je nesreča še večja. Letošnje leto je polno teh konstelacij: petek 13. bo še marca in novembra.

— **Trošarinsko-voznikova tarifa za 1. 1942.** Kakor vsako leto je mestni trošarinski oddelek tudi letos dal natiskati v posebni listi knjižico vse trošarinske in voznikove tarife, pripombe k tema tarifama, spremembe ureb in mestni trošarini in voznikovi, tarifo za mestno trošarino, tarifo za mestno tehtnino, sejmarnjo, oglednino in klavnično kavcijo. V knjižici so torej zbrane vse tarife in vsi predpisi o mestnih posrednih davcih za 1. 1942., ki jih pobira ta oddelek. Knjiga ima 55 strani ter jo interese dobe za 20 lir v mestnem trošarinske modelku v Lingarjevi ulici št. 1. I. nadstropje, soba št. 22.

— **Dopolavorov kino** bo predvajal za občinstvo v nedeljo 15. t. m. ob 15. uri film »Ljubezni manevri«. Predstava bo v veliki dvorani na sedežu Pokrajinskega Dopolavora (Tabor). Brezplačne vstopnice so na razpolago pri vodstvih podjetij in v pisarni Pokrajinskega Dopolavora. Prav tako imajo prost vstop vsi tisti, ki ne bi dobili vstopnice.

— **Nedeljsko dežurno zdravniško službo** bo opravljalo od sobote ob 20. ure do ponedeljka ob 8. uri zjutraj mestni zdravnik Dr. Debelak Gvido, Bleiweisova št. 62, telefon 27-29.

— **Strokovno nadaljevalna šola za stavbeni obrti** se je preselila s Zoisove ceste (Grabna) v poslopje meščanske šole v Mostah, kjer se pouk prične v sredo 18. febru-

arja ob 14. uri. Vsi učenci naj se zberejo dan v meščanski šoli v Mostah, kjer dobe podrobna navodila. Hkrati bo vpisovanje vseh onih vajencev, ki se še niso doslej vpisali. Obrtnike prosimo, naj v sredo vse vajence napotijo k začetku pouka in k vpisovanju.

— **Samo še danes in jutri je čas,** ogledati si uspešno umetnostno razstavo oratorov Vidmarjev v Obersnelovi galeriji. Umetni. ka sta razstavila skupaj 30 novih del. Njuna pokrajina pričajo o veliki ljubezni do rodne zemlje in nas povedejo po lepoti naših krajev. Drago Vidmar učinkovito povezuje človeka z naravo. Nande pa upodablja človeka kot socialno bitje. V nedeljo bo razstava zaključena. Ogled od 9.—15.

— **Strokovna nadaljevalna šola za umetne in moške oblačilne obrti** ki se je s Prul preselila v poslopje ljudske šole v Zg. šiški, je začela s poukom 11. februarja t. l. Ker se je ob čtyorrtvi šole odvzelo je manjše število učencev, spet opozarjamo obrtnike, naj vse šolobvezne vajence za neslivo napotijo k rednemu obisku šole. Pouk je ob ponedeljkih in tokih ob 13.30.

— **Za mestne reveže** je v počastitev svojega nekdanjega koncipienta g. dr. Matjaža Senčarja podaril g. dr. Jos. C. Oblak 290 lir; družina Križe je pa v počastenje p. g. Mihaela Kavčiča nakazala 200 L. Mest. no poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiran. h. Počastite rajne z dobrimi deli!

— **Namesto cvetja na grob pokojnega g. Ivana Šeška,** magistratnega ravnatelja v pokloju, je darovala rodbina Kunstej, Ljubljana—Gorje, Društvo slepih v Ljubljani hr 100, za kar se ji Društvo slepih najtopleje zahvaljuje.

— **Legitimacije v 24 urah** vam izvrši Čater pod Rožnikom, Cesta V/37, tel. 4939.

Iz Novega mesta

— **Prošnje za izkaznice.** Z odredbo Visokega Komisarja si morajo vse moške osebe od 15. do 50. leta, to je od letnika 1892. do vključno letnika 1927. pustiti izstaviti od občin svojega stalnega bivališča posebne izkaznice. Prošnje morajo vložiti do 15. februarja na posebnem obrazcu prošnje, da se jim izkaznice izstavijo. Prošnje mora vsak zavezanec priložiti tri enake fotografije v velikosti 4,5x5 cm, na kateri mora biti fotografiran doprsno in brez klobuka. Prošnja mora vsakdo vložiti osebno. Oni zavezanec, ki bi do tega dne ne vložili prošnje, bodo v smislu prepisov prijavitel. ni okrajnemu sodišču, ki bo uvedlo proti njim kazensko postopanje.

— **Slinavka in parkijevka razsajata.** V Dolgi vasi se je pojavila kar v treh dvorcih na desetih govejih slinavki in parkijevki, ter so zelo ogrožene občine Kočevje, Dole, Stari log, Koprivnik, Mozelj, Fara in Kočevska Reka. V teh občinah je prepovedano izdajati živilske potne liste za govedo, ovce, koze in prašice in je do preklica prepovedan svobodni promet iz teh občin. Tudi vsi sejni v kočevskem sodnem okraju so prepovedani. Vsem tujim osebam in zlasti živilskim trgovcem, mešetarjem, mesarjem in rezarjem je prepovedan vstop v dvorec navedenih ogroženih občin. Prebivalstvo se poziva, da v splošnem in oseb. nem interesu vestno pazi, da se ta kuga ne zanese tuj v novomeški okraj. Vsako slinavke in parkijevke sumljivo obojenje mora vsakdo brez odloga nemudoma prijaviti najbližji oblasti.

— **Dogovori živine.** V torek je bil na Loki deset uradno odrejeni sejem, na katerega pa je bilo radi visokih snežnih zametov prignano manj klavne živine, kakor na zadnji sejem. Večina živine je bila od komisije ocenjena kot prvovrstna in kaj hitro prodana. Istočasno je bil peti uradno odrejeni sejem za odkup prašičev. Tudi teh je bilo pripeljano skoraj stoletje, vendar med njimi nekaj prav lepih in težkih pršutarjev, ki so šli hitro in dobro v denar. Cene goveje živine in klavnin prašičem so ostale iste kakor na zadnjem uradno odrejenem sejmu.

Z Gorenjskega

— **Preskrba s soljo.** Ker se je zadnji čas v nemških južnih pokrajinah pokazalo pomanjkanje soli, opozarjajo listi, da se ljudstvu ni treba vznemirjati, ker se trenutni primanjkljaji v kratkem premagajo. V Nemčiji ne primanjkuje soli, zato naj prebivalstvo upošteva sedanje prometne težave. Ljudstvo naj tudi ne izkorišča takega stanja za kopčenje soli, ker na ta način oškoduje druge, ki sol še nujneje potrebujejo, a si je ne morejo kupiti. Listi ponovno naglašajo, da s soljo ne gre na temo, marveč da so težave nastopile zgolj zaradi prometa.

— **Iz celovškega gledališča.** Kakor smo poročali, je bila nedavno premiera znane Nicodemijeve igre »Scampolo«. V naslovni

vlogi se je uveljavila mlada igralka Jerica Thuma, ki ji kritika obeta lep bodočost. »Scampolo« ostane zdaj trajno na repertoarju celovškega gledališča. Med operami pa se posebno uveljavlja »La Bohème«, v kateri poje vlogo Mimi Rozalija Zeilingerjeva.

— **V Guštanju** so bili v četrtek sklicani k zborovanju vzgojitelji iz vse Meziške doline. Zborovanje je vodil ravnatelj Alfred Piller, ki se je najprej spominjal padlih to. varšev. Sledilo je počaščenje vrnitve Kočevjarjev v Nemčijo. O Kočevjarjih je govoril okrogli govornik Reingard Goltsch. nigg. Naposled je govoril učitelj Roman Maier o pomenu narodne pesmi in je pri. sotne naučil nekaterih ljudskih plesov.

— **Počaščenje pokojnega dr. Todta.** V ponedeljek zvečer je bil v celovškem deželnem dvorcu sklican zbor narodno-socialistične stranke, da počasti spomin smrtno ponesrečenega ministra dr. Todta. Govoril je dr. Rainer, ki se je spomnil tudi obletnice smrti prvega koroškega guvernerja Huberta Klausnerja, na čigar grob je mladina 12. t. m. položila cvetje.

Iz Spodnje štajerske

— **O jezikovnih tečajih** prinašajo štajerski listi skoraj dnevno nove podatke. V dnevniku »Tagesspost« čitamo naslednjo beležko: »Naval k jezikovnim tečajem Heim. bunda prekaša najbržnejša pričakovanja. Doslej je tečaje obiskovalo 106.305 Spod. nještajercer. Tudi bramborska društva in nemška mladina, včlanjena v Heim. bundu, store vse, da bi kar najhitreje omogočili svojemu članstvu naučiti se nemščine.

— **Strupena raztopina namesto vina.** 53. letni krojač Franc Wake s Pobrežja pri Mariboru je v žejni segel po steklenici v kuhinji in krepko nagnil. Po nesreči pa je namesto vinske steklenice pograbil podobno steklenico, v kateri je imela žena shranjeno raztopino lužnega kamna. Franc Wake je bridko krilnil po požirku, kajti dobil je hude opekline v ustih in grlu. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

— **Ponovno opozorilo preselencem.** Štajerski listi objavljajo: Nemci, ki imajo pravico do preselitve v Nemčijo, a se doslej še niso v zadostni meri izjavili, ali se hočejo preseliti iz Ljubljane oziroma s Kočevskega, se poslednjič pozivajo, da takoj pošljejo svojo prijavo nemškemu pooblaščenca za preselitev v št. Vidu nad Ljubljano, pošto ležeče.

— **Štajerski stražniki.** Tokrat bodo po Nemčiji zbirali pripadnik policije za nemško zimsko pomoč. »Dan nemške policije« bo prirejen tudi na Spodnjem štajerskem. V tem povodu prinašajo listi različne članke o nemški policiji. Graška »Tagesspost« opisuje, kje povsod služijo štajerski policisti. Doslej je bilo samo v Gradcu vpoklicanih k policiji kakih 1000 rezervistov, ki so jih primerno izsolali. Graška policijska rezerva vrši zdaj službo v protektoratu, v generalnem guvernementu, na Nizozemskem in na Spodnjem štajerskem. Vsi ti so bili izveščani tudi za gasilsko službo in so zato usposobljeni za službovanje v pokrajinah ogroženih od letalskih napadov, torej ob Kanalu in na rumunskih petrolejskih poljih.

— **Zastupljenje z mesom.** Sestri Amalija in Hilda Ziehrerjevi v Mariboru sta se zastupili s klobaso. Jadrno so ju pripeljali v mariborsko bolnišnico, kjer jima upajo rešiti življenje.

— **Pouk na vseh šolah** mariborskega okrožja je ukinjen do 16. februarja. Civilno sta se poročila 7. t. m. v Rogas. ki Slatini dr. Ervin Wenigerholz in Eva Ecker-Osomova, hči znanega slatinskega hotelarja.

— **V Ljutomeru** je okrogni vodja školski pretekli terek vse uradne vodje Heim. bunda, da so mu poročali o doseganem delu. To nedeljo pa bo velik zbor brambovec ljutomerskega okrožja.

— **Zaradi previsokih cen** je bil kaznovan gostilničar Janez Purgaj v Mariboru z globo 500 mark in s sedmimi dnevi zapor. Zatočasno so mu zaprli gostilno in izobesili na vratih lepak z napovom: »Kaznovan zaradi navijanja cen. Purgaj se bo moral zagovarjati tudi zaradi davkov, ki jih je baje premočno plačal.

— **Materska posvetovanja v trbovelskem okraju** se zdaj redno vrstijo in je doslej bilo priselanih 480 dojenčkov. Posvetovanja so v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju po dvakrat na mesec, na Zidanem mostu in v Loku pa enkrat mesečno. V ostalih treh krajevskih skupinah bodo materska posvetovanja v kratkem uvedena.

— **V Ptuj** je preteklo soboto prispela neka vojaška godba, ki je priredila koncert za zimsko pomoč. Za uvod je spregovoril neki oficir, nakar je godba igrala odlomke iz raznih oper, v drugem delu pa melodije iz operet in koračnice.

— **V planinskem domu na Pohorju** so bili od 5. do 9. t. m. v tečaju voditelji spodnješ. tajerske mladine. Govoril jim je med drugimi tudi zvezni vodja Franz Steindl. Razlagal je naloge, ki jih je treba v bližnjem času izvesti na Spodnjem štajerskem. Tečaj je vodil višji skupinski vodja Schilcher.

Iz Hrvatske

— **Svečana avdijenca poslanika dr. Benzona.** V sredo je novi poslanik pri rumunski vladi dr. Branko Benzon v svečani avdijenci predal svoje poverilnice rumunskemu kralju, kateremu je najprej sporočil tople pozdrave Poglavnika, potem pa poudaril svoje veliko zadovoljstvo, da bo lahko nadaljeval delo na utrjevanju prijateljskih odnosov med Hrvatsko in Rumunijo. Kralj Mihail II. se je poslaniku zahvalil za prisrčne besede in izrazil pričanje, da bodo žrtve, ki jih obe deželi prinašata za obrambo svojega narodnega obstoja, osnova nove srečnejše usode obeh držav.

— **Liter mleka 6 kun.** Od 4. t. m. je državni urad za dolečevanje cen zvišal ceno mleku na vsem področju Zagreba na 6 kun za liter.

— **Polkovnik Sabljak** je bil s Poglavniko-vo odredbo imenovan za polkovnika usta. ške milice in dodeljen Poglavnikovi te. lerski straži.

— **Prijava zalog tekstilnega blaga.** Centrala za tekstilno blago morajo vsi trgovci do 10. v mesecu prijaviti svoje zaloge. Kdor bo termin zamudil, ne bo mogel dobiti novega blaga.

— **Centrala za papir.** Na Hrvatskem je bila ustanovljena centrala za papir, ki bo nadzorovala celokupno potrošnjo papirja na deželi.

hodišču — delavca za iste velike smotre, ki so združeni z večnim tvornim nemirnom umetniške narave.

Stoletnica Karla Maya

Kdo ne pozna imena tega pisatelja, ki v literarnem smislu ni nobena visočina, in ki vendar sodi med najslavnejše in najbolj čitane avtorje sveta? Njegovo delo, polno bujne in v vsej svoji preprostosti naivne fantazije, je sieherni, še tako zamačen in tesni miadosti, ki se je bila srečala s njim, odprlo neskončno obzorja daljnega sveta. Pisani kaledonkop življenja, svobodni svet pustolovstev, kakor sanjari o njih sieherni nekoliko bolj razgreta glava pubertetnika. Karl May, Jules Verne in delno Conan Doyle so bili mladostni avtorji premožljiv med nanj, in kdo more reči, kje se končujejo valovi vplivov, ki jih je v naših dušah povzročilo čitanje teh prvih knjig, s katerimi so mlada srca obemala široko življenje in neskončni svet?!

Prav ob delu Karla Maya, čigar stoletnica se bo dovršila te dni, se lahko znova vprašujemo o smislu tako zvane zabavne literature, o vplivu tega čudnega kruha za mlade in stare lačne duše, kruha, ki ima le malo resnične duhovne redline vrednosti, malo miselne ali etične vsebine, vendar učinkuje na fantazijo kakor kvas. Prežema notranje korenine razvijajoče se. personalnosti, nasiča tiste, morda prepreste in naivne, vendar pa takisto žgoče potrebe, ki jih ne more nikdar nasiti vsakdanje življenje s svojo povprečnostjo svojih naravnih ter družbenih meja in potreb. Danes, ko ta mlado fantazijo že zelo izdati in le redkokdaj samo pozitivno vplivajo filmi, je morda v veliki meri obledel čar

re. Da je na mladice slabega značaja vplivalo tako čtivo — in Karl May morda najredkeje — v pravno negativnem smislu, nas ne sme čuditi, če vemo, da so tudi umetnostno visoke stvaritve, kakor na pr. Dostojevskega »Zločin in kazene«, izpodbile izprjenga mladostnika k zločinu ali da ima na pr. Goethejev Werther na vesti marsikak samomor. Toda količaja dobra literatura ni imela nikdar tako slabega učinka kakor kriminalni in podobni filmi s svojo kar izzivajočo in vsiljujočo se nazor. nostjo.

Romani Karla Maya so delo čiste fantazije, tiste Goethejeve »Lust zu fabulieren«, ki je v tem primeru poznala samo eno nerilo: moč neposrednega učinka. Pisatelj pripoveduje o deželah, ki jih ni nikdar sam videl in o življenju ljudstev, ki jih ni poznal. Če se spomnimo, s kakšno temelj. tostjo je na pr. Flaubert proučeval strokovno literaturo o vsem, kar je nameraval vplesti v svoje romane, se nam zdi kar neodgovorna tista lahkota, s katero je pisal Maya, ne menec se kaj prida za zemlj. pisna, zgodovinska, etnografska in druga de. stva tudi tam, kjer bi bila potrebna. Vse

SPORT

Table-tenis naprej...

Danes in jutri prvi del turnirja SK Mladike za moštva

Tableteniški igralci so kar naprej na delu. — Tako je zopet preteklo soboto in nedeljo Slavija po daljšem odmoru na sportnih terenih spet organizirala dobro prireditve z belo žogico, s katero ni samo spet poživela delo v sportu, temveč z njo tudi prehitela SK Mladiko, ki se je odločila za podobno prireditev že pred njo, pa jo je morala potem iz tehničnih razlogov odgoditi na pozneje.

Kakor nas obveščajo pri tableteniški sekciji Mladike, na ta »pozneje« ne bo treba čakati dolgo, temveč ga bodo spremenili v dogodek že danes popoldne in jutri ves dan, in jih zaradi obsežnega sporeda nadaljevali tudi še drugo soboto in nedeljo. To bo oni že enkrat napovedani turnir med moštvi samimi, prirejen tako, da bo moralo vsako moštvo igrati z vsakim in torej ne bo odvisno od žreba ali slučajja, katero izmed njih se bo plasiralo do odločilnih iger in prišlo do končne zmage, temveč bo moral zmagovalček pokazati največ v vseh srečanjih z vsemi udeleženci. Ta način iger

bo seveda precej podaljšal spored in zaradi tega je SK Mladika razdelila prireditve na dva odn. štiri ločene termine.

Kakor računajo prireditelji, bo na tem turnirju nastopilo 8 moštvev. Ker bo to prvi turnir moštvev po nekakšnem sistemu na točke, bomo to pot na koncu turnirja izvedeli za pravega tableteniškega prvaka med moštvi, tembolj, ker so vsa dosedanja tekmovanja po starem sistemu pokazala, da so se na najvidnejša mesta plasirala zmerom druga moštva. Če bo hotel dosedanj prvi prvak Hermes tudi to pot postati prvak, bo moral svojo premoč pokazati v srečanjih z vsemi moštvi. Način tekmovanja, kakršnega si je zamislila Mladika, bo brez dvoma mnogo pripomogel, da bodo vse od prve do zadnje važne in napete. O sestavi in razdelitvi posameznih moštvev za to tekmovanje bomo še pisali.

Turnir se začne danes že ob 13. in se nadaljuje jutri od 9. dopoldne dalje v dvorani Mladike na Kodeljevem.

vabilu odzval in jeseni istega leta sta se oba maratonska tekmečca z Londona še enkrat pomerila na maratonski progi, ki se je začela in nehala v slavnem Madison Squareu. To pot je Dorando Pietri na 42.195 km dolgi progi gladko zmagal nad svojim olimpijskim rivalom s časom 2:44.20.

Ameriško gostovanje Doranda Pietrija je imelo še to posledico, da se je ta odlični italijanski tekač takoj nato vrge v profesionalizem ter v naslednjih nekaj let preživel v Severni in Srednji Ameriki, kjer se je kot profesionalni tekač sestajal in zmagoval nad vsemi takratnimi najmočnejšimi predstavniki te panoge v domovini dolarjev. Prav za prav je tako, da razen poznjšega Paava Nurmila v Ameriki niso nikoli imeli še izrazitejšega predstavnika evropske atletike, kakor je bil nedavno umrl Dorando Pietri.

Zaradi njegovih velikih izkustev ga je sedanja italijanska atletska federacija pozvala v svoje vodstvo in mu poverila važne vzgojne naloge med atletskim naraščanjem, predvsem v treniranju maratonskih tekačev.

Celjani — štajerski prvaki v tabletenisu. Celjski tableteniški igralci, o katerih smo čitali skoraj vso sezono, da so želi uspeh za uspehom, so zadnjo nedeljo imeli v gostih — na turnirju za točke — tableteniško ekipo iz Donawitza in so, kakor je bilo pričakovati, zmagali gladko s 5:0. Tako so Celjani zaključili vse letošnje prvenstvene nastope, od katerih so vseh osem končali bolj ali manj premočno v svojo korist in si dokončno osvojili naslov štajerskih prvakov v tej sportni panogi.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 14. FEBRUARJA 1942-XX

Ob 7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila. 12.15: Koncert Malgajevga dua na harmoniko. 12.40: Orkester pod vodstvom mojstra Angelina. 13: Napoved časa, poročila. 13.15: Poročilo glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Komorni trio iz Ljubljane. 14: Poročila. 14.15: Lahka glasba pod vodstvom dirigenta Petralija. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Plošče Cetra. 17.55: Plošče. 18: Predavanja g. Skalickega za kmečke gospodinjice v slovenščini, o obleki. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Simfonična glasba. 20: Napoved časa, poročila. 20.20: Komentarji k dnevnim dogodkom v slovenščini. 20.40: Prenos iz milanske Scale: Verdi, Otello. V odmorih predavanje in zanimivosti v slovenščini.

Jutrovi oplasi so naši najboljši prodajalci in nakupovalci

R. Sabbatini:

„MESSIDOR“

Povest

Topot cokol po tlaku in hripavi, surovi kriki so kakor povodenj drli proti vratom državljanke Vidalove.

»Usmiljeni Bog!« je vzkliknil neznanec. »Ali boš te gledali, ko me bodo klali pred vašimi očmi? Usmilite se, gospa, usmilite se!«

Angela se je obrnila, naglo pokazala v notranjščino hiše in polglasno velela:

»Stopite noter! Hitro! V veži me počakajte.« S hladnokrvnostjo, ki je bila v tem trenutku groze kar nenavadna, je dodala: »Vzemite!« in mu podala zavoj z živili, ki so bila vzrok njene navzočnosti.

Človek si tega ni dal dvakrat reči; pograbil je zavoj in skokoma izginil v temno vežo. Angela je previdno zaprla vrata za njim in z mirnostjo, kakršne si ne bi bila prisodila, obstala na pragu ter se naglila naprej, da bi bolje videla po ulici.

Minuto ni trajalo, da so prvi zasledovalci dospeli do njenih vrat. Zdal so tekli počasneje, kakor lovski psi, ki so zgrešili sled in vohajo na vse strani, da bi jo spet našli. Več ko dvalet jih je utegnulo biti, med njimi dobrša tretjina žensčur. Zlo glasnih brezpolnih mož, ki so pod strahovladom najhuje razsajale: gruča polnagih, do kosti sestradanih paglavcev se je držala preganjalcev za pe-

Naše gledališče

OPERA

Sobota, 14. febr.: zaprto
Nedelja, 15. febr.: ob 14.: Boheme. Izven.
Znižane cene od 15 lir navzdol
Ponedeljek, 16. febr.: zaprto

DRAMA

Sobota, 14. febr.: ob 14.30: O, ta mladina
Nedelja, 15. febr.: ob 14.13: Petrickove poslednje sanje. Izven. Zelo znižane cene
Ponedeljek, 16. febr.: zaprto

MRAKOVO GLEDALIŠČE

Nedelja, 15. t. m.: SLAVNOSTNI FINALE.
Dopoldnaska predstava ob 10.30 uri.

V Slavnostnem finalu je Mrak na svojstven način prikazal poslednje dneve velikega komponista Čajkovskega in njegovo tragično usodo. Delo obsega pet slik. Prva se godi v kolodvorski kahalnici, druga in peta pri Čajkovskem domu, tretja na dvorani, četrta v stranski sobi neke plesne dvorane. Avtor je delo zreziral in igra Čajkovskega, Mele igra Tuši Rajnerjeva, Olga Filipovno Planinova, Vladimirja Gorjupa, Siliti Dolinar, Dunjuška Ponikvarjeva, natakari Bežljaj. V vlogi Jevgenije Aleksandrovne gostuje članica Gledališča mladih Cilta Potokarjeva, ki je vlogo že pred leti odigrala z velikim uspehom. Blagajna franc. dvorane posluje v soboto od 10.—12. in od 14.—16. v nedeljo pa od 9. dalje. Cene globoko znižane.

Doživljaji nemškega novinarja v Ameriki

V nemški reviji »Neue Ordnung« opisuje nemški novinar Manfred Zapp svoje dogodivščine v Ameriki tik pred izgonom v domovino. Med drugim piše:

Ni mi bilo težko posloviti se od Amerike, Ameriška vlada je namreč ukrenila vse, da bi mi olajšala slovo od države najvišjih nebotičnikov in najrevnejših koč najbogatejših milijonarjev in najrevnejših brezposelnih, najbolj slavnih gangsterjev in najbolj čudakšnih kričavev.

Bil sem tri leta dopisnik v New Yorku in Washingtonu, kjer sem imel priliko, da gledam v zakulisje ameriške politike in si nabere odličnih vtisov o demokraciji. Seveda ameriški vladi ne more biti prijetno, če kdo vohuni za preložen demokracije. Predsednik Roosevelt se posebej ni ugaljal, da je javnost zvedela, da se je naučil svojega komedijantstva od hollywoodskih zvezd. Zato je razumljivo, ako so moja odkritja razburjala Američane, ki so mi zaradi tega hoteli onemogočiti življenje v Ameriki. Tako so se začele preiskave na mojem stanovanju zaradi protiameriškega delovanja pod vodstvom poslanca Martina Diesa. Takoj nato mi je bil dodeljen kot stalno spremstvo poseben policijski agent. S tipični ameriški pretiravanjem me je kasneje zasledovalo celo osem agentov, ki so noč in dan stražili pred mojo sobo na hodniku hotela. Dva izmed teh agentov je poslal znani Diesov komite proti peti koloni, dva protinacistična liga, dva newyorška policija in dva tajna policija F.B.I., ki predstavljata nekakšno ameriško GPU. Čeprav so mi ti agenti neprestano sledili, sem vendar našel tudi priliko za svobodno kretanje. Tako ima ameriška podzemeljska železnica odlično napravo avtomatskih vrat, ki sem se je pogosto posluževal, da sem se znebil zasledovalcev.

V Washingtonu sem živel izven mesta in sem se vedno vozil z avtomobilom, toda za menoj sta vedno dirjala dva avtomobila tipa Hudson, katerih brzina je bila večja kakor mojega. Zato sem se končno odločil, da opustim uporabo svojega avtomobila in se raje poslužim policijskega avtomobila, mojih zasledovalcev. Tako sem se lahko vozil po mestu in okolici v družbi policijskih funkcionarjev, ki se jim je zdelo kar prijetno, da me »zasledujejo« tako rekoč v svojem avtomobilu. Tu in tam pa se mi je le posročilo znebiti se njihovega nadzorstva. Tako som jim nekoč ušel iz neke gostilne, ko so si agenti delili med seboj lep kos mesa. Drugič sem neopažen odšel iz Washingtona in sem prebil nekaj dni v New Yorku, preden so agenti sploh opazili mojo odsotnost. Toda nekega dne je to moje zabave prekinilo izpraševanje pred posebnim preiskovalnim sodiščem, pri katerem so bili porotniki židje in črnci. Bil sem celo aretiran, ne da bi seveda zadelo ime za preveč tragično, kajti proti primerni kavčiji sem bil takoj izpuščen. Toda nadzorstvo se je končno poostroilo in odpeljali so me na Ellis Island, kjer so me zaprli v celico skupno z navadnimi zločinci. V zaporu sem ostal, dokler nisem bil izmenjan. Nudila se mi je prilika, da odpotujem z italijanskimi in nemškimi konzularnimi uradniki. Štiri dni pred odhodom parnika »Westpoint« mi je bilo dovoljeno, da se popolnoma svobodno gibljem po New Yorku, seveda v spremstvu dveh višjih funkcionarjev pravosodnega ministrstva. Eden izmed teh mi je zaupal, da je svoje dni nadzoroval na pod-

ben način tudi gospoda Daladiera, ko je prišel na obisk v Ameriko. Daladier pa je bil zelo prijazen gospod in mu je dal visoko napitnino. Moj nadzornik je nadalje pripomnil, da je na enak način nadziral tudi g. Litvinova, ko je ta obiskal Ameriko na Rooseveltovo povabilo za vzpostavitev diplomatskih odnosov med Ameriko in Rusijo. Litvinov, mi je dejal moj nadzornik pa ni bil simpatičen človek, ker je bil brezobziren do svoje okolice in se je pozno v noč rad sprehal po zapuščenih ulicah svoj sprehod pa je zaključil v pivnici, kjer si je naročil limonado. Včasih je bil z nadzornikom tudi prijazen in mu je plačal 20 centov za limonado.

Končno je prišel dan odhoda in nemški novinar omenja kot značilno, da je Ameriška hotela pokazati svojo moč ob odhodu italijanskih in nemških konzularnih uradnikov s tem, da je za spremstvo okoli 500 potnikov, po večini žensk in otrok, dodelila nič manj kakor 1000 mornarjev.

LACEN MOZ

»Prosim, gospa,« vpraša potepuh, »imate kaj kosila za lačnega moža?«
»Da,« odločno odvrne gospa — »moj mož pride h kosilu točno opoldne!«

ODŠKODNINA

Tudi to se je že zgodilo:
Žena, ki je vedno trdila, da moč ni vreden počenega groša, je na sodišču zahtevala 100 000 lir odškodnine, čim se je smrtno ponesrečil na železnici.

HAMLET

Izvelec iz pisma malega učenca staršem:

»Na dan zaključka šolskega leta smo predstavljali žaloigro »Hamlet«. Naše predstave se je udeležilo veliko število očetov in mater. Čeprav so mnogi njih že prej večkrat drugje videli »Hamleta«, so se na naši predstavi iz vsega srca smejali od konca do kraja.«

ZMOTA

Ona: »Vselej, kadar zagledaš kakšno lepo dekle, pozabiš, da si oženjen.«
On: »Motiš se, draga, takrat se tega še spomnim.«

ZALOIGRA

Na ulici pretaka grenke solze petleten otrok. Starejši gospod stopi k njemu in ga vpraša:

— Zakaj se pa jočeš, deček?
— Denar sem našel na cesti. Če ga bom dal očetu, me bo mama nabila. Če ga bom dal mami, jih bom pa od očeta doblil.
— Hm, zakaj ga pa ne spraviš zase?
— Ker bi me potem ona nabila.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Skromno dekle

skromno, srednjih let, hiš-
ko sprejem za vsa hitra
dela. Služba stalna, plača
deba. Slomškova 31, zgor-
nji zvocek. 2082-1

Službe išče

Beseda L — 30, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 2.—

Distingviran

Italijan
mlad, prost vojaških ob-
vez, poznavalec italijanskih
javnih institucij, trgovskih
krogov; nekdanji novinar,
tehnično publicistični kon-
sulent, študij in praksa v
administraciji — izredno
zmožnost razpisateljstva;
panogah; iniciativni, orga-
nizatorični, zaupni duh, bi-
rad zboljšan mestu; (kon-
ceptni uradnik, nadzorne
funkcije, tajnik, razvijani
poslov; bi potoval) Resen
distingviran: moralne, po-
slovne reference. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Distingvirane« 2091-2

Zaslужek

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Posle in zveze

v Italiji
na vsakem polju pri ur-
nih korporacijah, družnih
id. opravlja za Vas naj-
bolje zaupen ekspert, di-
stingviran Italijan. Razpola-
ga z resnimi referencami.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Zveze« 2090-3

Vajenci (-ke)

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Vajenca

z dovoljenimi 4 razredi
srednje šole sprejme trgo-
vina z mešanim blagom v
Ljubljani. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Sta-
novanje Ma« 2158-21a

Vajenko

pridno in poslušno, sprejme
modna trgovina v Ljublja-
ni. Naslov v vseh posl.
Jutra. 2157-44

Prodaj

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Pomarance

prima »Bundole« v kofarah
po cca 17 kg kupite na Ja-
nečevski cesti šte. 13 po
4.70 lir za kg. Kličite tel.
št. 37-14 1923-6

Brizgalne

za protituberkuloško zaščito, po-
rabne tudi za brizganje
drevja, trte itd. dobavlja
Irlušič in Co., Ljubljana,
Cesta 29. oktobra 15. tel.
37-54. 1921-6

Radio

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Radio aparat

novije tipe, malo rabljen
dobro ohranjen kupim. Po-
nudbe na podr. Jutra v
Novem mestu z navedbo
cene in opisom pod »Ra-
dio« 2104-9

Auto, moto

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Pozor!

Lastniki avtomobi-
lov z generatorjem!
Modernizirani in popravila
vse vrste generatorjev
Velika zaloga električnih
»ventilatorjev«, žarilk in vseh
potrebščin za generatorje
Generator delavnica, Tyrše-
va 13 (Figovec, levo dvo-
rišče). Tel. 29-27 1775-1

Kolesa

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Več tritikljev

različne velikosti, s prama-
gumami, najbolje izdelane
in dno z avtomatoma, za
veliko nizko ceno prodam
Generator delavnica, Tyrše-
va 13 (Figovec, levo dvo-
rišče). Tel. 29-27 1775-1

Pohištvo

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Spalnico

v zelo dobrem stanju ugod-
no prodam. Naslov v pos-
lov. Jutra. 2155-12

Največ oglasov ima

»JUTRO«
Inserirajte torej tudi
VI!

Posest

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Objekt v Ljubljani

srednje velik, primeren v
industrijske svrhe kupim.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Destilacije« 2143-20

Hišo-vilo

eno-, dvo- ali 3-stanovanj-
ska v Ljubljani kupim.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Lir 300 do 600
tisoč« 2142-20

Stanovanja

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Večsobno

stanovanje
komfortno, prazno ali
opremljeno išče 3-članska
ljudska družina po možno-
sti v centru. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Sta-
novanje Ma« 2158-21a

Sobo odda

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

2 opremljeni sobi

elegantni z uporabo kopal-
nice v centru oddam eni
ali 2 sobama. Breznic,
Gospotstva 6-1. levo od 10.
do 15. 2112-23

Stenodattilograf

tedeska
poslilmentente con conoscon-
za italiano ceca ditta a
Genova, stipendio lire 1500
Offerte a:

Walter — Casella postale 47 — Genova

Nemško

stenodattilografko

po možnosti z znanjem ita-
lijanišče išče tvrdka v
Genovi. Plača 1500 lir. Po-
nudbe na:

Umrli nam je naša ljubljena mama,

gospa

Hlebec Matilda

roj. Zupan

Pogreb nepozabne pokojnice bo v
soboto dne 14. t. m. ob 2. uri popol-
dne z 2al, kapele sv. Petra, k Sv.
Križu.

Ljubljana, dne 12. februarja 1942.

Zalujoče rodbine:

HLEBEC, KRAMAR, POLOVINA

in ostalo sorodstvo

ih pogledov, ki so se bili ob možatinih besedah uprli vanjo, je Angeli, ki je še vedno negibno stala na mestu, kri zaledenela v žilah. Najrajši bi bila zbežala v hišo, a bila je kakor hroma in brez moči. »Saj jih mora vidi slišati,« je mislila sama pri sebi, »gotovo mi bo prišel na pomoč.«

Tedaj se je v množici nekdo porogljivo zasmel. Eden izmed domoljubov, mlajši od drugih in morda tudi dovtetnejši za ženske čare, je bil dobil o mladi ženi povsem drugačen vtis.

Naglo je stopil naprej in pahnil žensčuro s poti.

»Pha!« si je zaničljivo vrzel v obraz. »Beži, ti, ki si sama babnica in ne razumeš, kaj ti kdo pravi, ali nas pa nemara skušaš zavesti v zmoto. Kdo ve, ali ni tvoj namen, rešiti tega aristokratskega psa, ki si pudra glavo z moko, ukradeno od ljudskega kruha?«

»Jaz?« je zatulila babnica. »Jaz da hočem rešiti aristokrata? Meni tako praviš? Meni, ki sem jih septembra meseca v jetnišnici La Force zaklala vsaj tucat, če ne več? Jaz pravim, da je prav tista izdajalka, ki je skrila ubeglega psa in da je prav ona...«

»Kaj se godi?« Trd kovinski glas je kakor vojaško povelje presekalo možatino gobezdanje in mahoma pomiril obli hrup. Nekega domoljuba, ki se je bil preveč približal Angeli, je odrinil sune s pestjo; drug razgrajal je omahnil sosedom v naročje; in Vidal je breketaje s sabljo stopil ob stran svoje žene, ki se je globoko oddahnila.

»Kaj se godi?« je ponovil s še ostrejšim glasom in oči so mu težno blisnile proti svojati.